

RECEPȚIONAT

Agenția Națională pentru Cercetare
și Dezvoltare _____

_____ 2024

AVIZAT

Secția AȘM _____

_____ 2024

RAPORT ȘTIINȚIFIC ANUAL
pentru etapa 2023
privind implementarea proiectului din cadrul
Programului de Stat (2020–2023)

Proiectul „Evaluarea multidimensională și dezvoltarea ecosistemului antreprenorial la nivel național și regional în vederea impulsivării sectorului IMM în Republica Moldova”

Cifrul proiectului 20.80009.0807.38

Prioritatea Strategică IV. PROVOCĂRI SOCIETALE

Rectorul/Directorul organizației

STRATAN Alexandru

Consiliul științific/Senatul

STRATAN Alexandru

Conducătorul proiectului

VINOGRADOVA Natalia

L.Ș.

Chișinău 2024

CUPRINS:

1. Scopul și obiectivele etapei 2023.....	3
2. Acțiunile planificate și realizate în 2023.....	3
3. Rezultatele obținute (descriere narativă 3-5 pagini) (obligatoriu).....	6
4. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice	11
5. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de publicații (a se vedea Anexa 2).....	14
6. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de prezentări la foruri științifice.....	14
7. Promovarea rezultatelor cercetărilor obținute în proiect în mass-media.....	23
8. Aprecierea și recunoașterea rezultatelor obținute în proiect.....	24
9. Teze de doctorat / postdoctorat susținute și confirmate în anul 2023 de membrii echipei proiectului.....	25
10. Alte informații/ activități.....	25
11. Concluzii.....	32
12. Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect 2023 în limba română (Anexa nr. 1).....	34
13. Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect 2023 în limba engleză (Anexa nr. 1).....	35
14. Lista lucrărilor științifice, științifico-metodice și didactice publicate în anul 2023 în cadrul proiectului din Programul de Stat (Anexa nr. 2).....	36
15. Executarea devizului de cheltuieli (Anexa nr. 3).....	42
16. Componența echipei proiectului pentru anul 2023 (Anexa nr. 4).....	43
17. Informații suplimentare (Anexa nr.5).....	44
18. Anexa nr.6.....	45
19. Anexa nr.7.....	48
20. Anexa nr.8.....	51

Proiectul a fost realizat în parteneriat dintre Institutul Național de Cercetări Economice (INCE) al ASEM și Universitatea de Stat din Moldova (USM).

Conducătorul echipei USM: DOGA-MÎRZAC Mariana, dr.hab.

1. Scopul etapei 2023 conform proiectului depus la concurs (obligatoriu)

INCE:

Evaluarea tendințelor schimbării ecosistemului antreprenorial în Republica Moldova timp de 2 ani și analiza evoluției componentelor-cheie ale acestuia

USM:

Evidențierea concluziilor și elaborarea recomandărilor pentru consolidarea incubatoarelor de afaceri amplasate în mediul universitar în contextul îmbunătățirii ecosistemului antreprenorial în Republica Moldova

2. Obiectivele etapei 2023 (obligatoriu)

INCE:

- (1) Generalizarea rezultatelor evaluării multidimensionale a ecosistemului antreprenorial și evaluarea tendințelor schimbării acestuia în Republica Moldova în anii 2020-2022;
- (2) Elaborarea prognozei principalilor indicatori ai sectorului IMM pe termen mediu în Republica Moldova pentru anii 2023-2026;
- (3) Elaborarea concluziilor și recomandărilor, orientate spre dezvoltarea ecosistemului antreprenorial și îmbunătățirea politicilor de susținere a IMM-urilor din Republica Moldova.

USM:

- (1) Elaborarea schemei-model, orientate spre incubarea tinerilor antreprenori în vederea formării unei afaceri viabile și dezvoltării regionale;
- (2) Evidențierea concluziilor și elaborarea recomandărilor, orientate spre îmbunătățirea activității incubatoarelor de afaceri din mediul universitar în contextul dezvoltării ecosistemului antreprenorial în Republica Moldova.

3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei 2023 (obligatoriu)

INCE:

- Generalizarea rezultatelor evaluării multidimensionale a ecosistemului antreprenorial și evaluarea tendințelor schimbării acestuia în Republica Moldova în anii 2020-2022, pe componentele ecosistemului antreprenorial: finanțare, capitalul uman, cultura antreprenorială, inovațiile, infrastructura, inclusiv instituțiile de susținere a antreprenoriatului, piețele, cadrul normativ și reglementarea;
- Generalizarea rezultatelor chestionării antreprenorilor;

- Elaborarea concluziilor și recomandărilor, orientate spre dezvoltarea ecosistemului antreprenorial și îmbunătățirea politicilor de susținere a IMM-urilor din Republica Moldova, pe componente ale ecosistemului antreprenorial: finanțare, capitalul uman, cultura antreprenorială, inovațiile, infrastructura, inclusiv instituțiile de susținere a antreprenoriatului, piețele, cadrul normativ și reglementarea;
- Perfecționarea modelului econometric pentru prognozarea principalilor indicatori ai sectorului IMM pe termen mediu în Republica Moldova;
- Elaborarea prognozei principalilor indicatori ai sectorului IMM pe termen mediu în Republica Moldova pentru anii 2023-2026;
- Diseminarea rezultatelor: Prezentarea infografică a rezultatelor obținute, a concluziilor și propunerilor în formă de publicații; Organizarea sesiunii în cadrul Conferinței Internaționale Științifico-Practică ”Creșterea economică în condițiile globalizării”, INCE, octombrie 2023.

USM:

- Cercetarea proceselor de incubare a tinerilor antreprenori pentru a stabili un mecanism de interconectare a incubatoarelor de afaceri din mediul universitar și incubatoarele de afaceri din mediul antreprenorial;
- Elaborarea schemei-model pentru incubarea tinerilor antreprenori în vederea formării unei afaceri viabile;
- Elaborarea Ghidului “Educația antreprenorială” conform compartimentelor planificate (cinci compartimente);
- Elaborarea recomandărilor, orientate spre necesitatea activității incubatorului universitar în vederea formării viitorilor antreprenori și dezvoltării ecosistemului antreprenorial autohton.

4. Acțiunile realizate (obligatoriu)

INCE:

- Au fost generalizate rezultatele evaluării multidimensionale a ecosistemului antreprenorial și ale evaluării tendințelor schimbării acestuia în Republica Moldova în anii 2020-2022, pe componentele ecosistemului antreprenorial: finanțare, capitalul uman, cultura antreprenorială, inovațiile, infrastructura, inclusiv instituțiile de susținere a antreprenoriatului, piețele, cadrul normativ și reglementarea;
- Au fost generalizate rezultatele chestionării antreprenorilor; a fost realizată Analiza SWOT a condițiilor ecosistemului antreprenorial în Republica Moldova;
- Au fost elaborate concluziile și recomandările, orientate spre dezvoltarea ecosistemului antreprenorial și îmbunătățirea politicilor de susținere a IMM-urilor din Republica Moldova, pe componente ale ecosistemului antreprenorial: finanțare, capitalul uman, cultura antreprenorială, inovațiile, infrastructura, inclusiv instituțiile de susținere a antreprenoriatului, piețele, cadrul normativ și reglementarea;
- A fost perfecționat modelul econometric pentru prognozarea principalilor indicatori ai sectorului IMM pe termen mediu în Republica Moldova; un nou model de prognozare conține patru blocuri.

- A fost elaborată prognoza principalilor indicatori ai sectorului IMM pe termen mediu în Republica Moldova pentru anii 2023-2026;
- Rezultatele obținute, concluziile și propunerile au fost prezentate în forma de postere în cadrul expozițiilor internaționale și naționale: Expoziția internațională de inovare și transfer tehnologic „Excellent Idea-2023” (*medalie de bronz – Anexa 7*), Expoziția internațională specializată „Infoinvent” (*medalie de argint– Anexa 7*); Festivalul cercetării și inovării „Știința pentru pace și dezvoltare: creativitate, experiență, perspective”; Noaptea Cercetătorilor Europeni 2023; Expoziția consacrată Zilei științei-2023;
- A fost organizată Secțiunea nr.1 „Entrepreneurial Ecosystem, Competitiveness and Economic Resilience” („Ecosistem antreprenorial, competitivitate și reziliența economică”) în cadrul Conferinței Internaționale Științifico-Practice ”Creșterea economică în condițiile globalizării”, INCE al ASEM, 12-13 octombrie 2023 (numărul de participanți – 16, inclusiv 6 din străinătate, info online: https://conferinte.stiu.md/event_page/777);
- A fost organizată și desfășurată Masa rotundă "Provocările și perspectivele dezvoltării IMM-urilor în Republica Moldova", 18 decembrie 2023 (numărul de participanți cu prezență on-line – 36, numărul de prezentări – 3, info online: https://conferinte.stiu.md/event_page/817).

USM:

- Au fost cercetate procesele de incubare a tinerilor antreprenori pentru a stabili un mecanism de interconectare a incubatoarelor de afaceri din mediul universitar și incubatoarelor de afaceri din mediul antreprenorial;
- A fost elaborată schema-model pentru incubarea tinerilor antreprenori în vederea formării unei afaceri viabile;
- A fost elaborat Ghidul “Educația antreprenorială” conform compartimentelor planificate (cinci compartimente);
- Au fost elaborate recomandările, orientate spre necesitatea activității incubatorului universitar în vederea formării viitorilor antreprenori și dezvoltării ecosistemului antreprenorial autohton.
- Participarea la expoziții și concursuri pentru prezentarea rezultatelor obținute conform planului de activitate aferent lucrării prezentate (Expoziția Europeană a Creativității și Inovării EUROINVENT, Ediția XV, Iași, România (*Diplomă de Excelență – Anexa 7*); Expoziția internațională de inovare și transfer tehnologic „EXCELLENT IDEA-2023” (*medalie de aur – Anexa 7*), Expoziția internațională specializată „INFOINVENT” (*medalie de aur*); Festivalul cercetării și inovării „Știința pentru pace și dezvoltare: creativitate, experiență, perspective”; Noaptea Cercetătorilor Europeni 2023; Expoziția consacrată Zilei științei-2023);
- A fost organizată și desfășurată Masa rotundă „Necesitatea activității incubatorului universitar în vederea formării competențelor antreprenoriale ale tinerilor antreprenori’ (de USM și INCE) cu implicarea studenților, 19.05.2023, format mixt (numărul de participanți unici total – 61, inclusiv cu prezență fizică – 24, cu prezență on-line – 37; numărul de prezentări – 8, Info online: https://conferinte.stiu.md/event_page/648).

5. Rezultatele obținute (descriere narativă 3-5 pagini) (obligatoriu)

INCE:

Generalizând tendințele schimbării ecosistemului antreprenorial în Republica Moldova, putem menționa, că spre deosebire de chestionarea antreprenorilor, realizată în anii 2020-2021, când mulți dintre factorii propuși au fost evaluați ca avantaj pentru dezvoltarea afacerilor, în cadrul chestionării din a.2022 antreprenorii și-au concentrat clar atenția spre dificultatea accesului la anumiți factori sau spre dezvoltarea insuficientă a unor condiții ale ecosistemului antreprenorial. În consecință, Coeficientul evaluării ecosistemului antreprenorial (Kea) la majoritatea componentelor s-a dovedit a fi mai mic în comparație cu chestionarea pilot. Astfel, la componentele cheie ale ecosistemului antreprenorial schimbarea Kea a constituit:

- „Finanțare” (scădere cu -0,77 puncte),
- „Capitalul uman” (scădere cu -0,90 puncte),
- „Infrastructura” (scădere cu -0,65 puncte),
- „Inovațiile” (scădere cu -1,21 puncte),
- „Cultura antreprenorială” (scădere cu -0,17 puncte),
- „Piețele” (scădere cu -0,46 puncte),
- „Cadrul normativ și reglementarea” (creștere cu +0,26 puncte),
- „Riscurile interne și externe” (scădere cu -0,34 puncte).

Analiza rezultatelor chestionării antreprenorilor, completată cu analiza clasamentelor internaționale și a datelor statistice accesibile a permis de a realiza **Analiza SWOT a condițiilor ecosistemului antreprenorial în Republica Moldova** (Anexa 6). Printre punctele tari pot fi menționate următoarele: cadrul instituțional, legal și de reglementare în domeniu în continuă dezvoltare; existența unei game largi de servicii puse la dispoziție de către ODA (programe speciale pentru sprijinirea IMM-urilor, ce oferă posibilitatea accesării surselor de finanțare, training-uri, garanții de împrumut); educația antreprenorială este oferită la toate nivelurile de școlarizare; disponibilitatea infrastructurilor de susținere a afacerilor și implementarea inovațiilor; un nivel relativ înalt al competențelor digitale; percepții, în mare parte, pozitive privind atitudinea în societate față de antreprenorii de succes; legea privind IMM-urile prevede că IMM-urilor li se va aloca o cotă minimă din contractele publice; metodologia Analizei Impactului de Reglementare există; Guvernul oferă o gamă largă de servicii de e-guvernare; dialogul public-privat se desfășoară prin intermediul platformei Consiliului Economic pe lângă Prim-ministru și Consiliului Consultativ al IMM-urilor în cadrul Consiliului Economic.

Punctele slabe sunt următoarele: Ratele dobânzilor la credite înalte și volatile; Surse alternative de finanțare slab dezvoltate; lipsa de forță de muncă calificată (migrația și necorelarea competențelor); absolvenții nu dispun de competențe specifice pentru locul de muncă; activitatea masivă a întreprinderilor în sectorul informal; drumuri, transport și servicii logistice ineficiente; accesul limitat în profil teritorial la diverse infrastructuri fizice, menținerea discrepanțelor dintre zonele rurale și cele urbane; lipsa unei viziuni strategice a țării asupra inovării; nivelul scăzut al cooperării întreprinderilor cu diverse instituții în scopul elaborării/implementării inovațiilor, în special cu instituțiile de cercetare și universități; percepții negative în societate față de antreprenorii, care au suportat un eșec în afaceri; orientarea către exportul de produse agricole și materii prime;

capacitatea redusă a antreprenorilor de a accesa piețele internaționale; birocrăția; corupția; lipsa de credibilitate în instituțiile de justiție; dialogul public-privat cu întreprinderile locale este la etapa incipientă de dezvoltare; neîncrederea mediului de afaceri față de autoritățile publice.

Drept oportunități pot fi menționate: angajamentele Republicii Moldova în cadrul Acordului de Asociere UE - Republica Moldova pentru dezvoltarea antreprenoriatului, în special a IMM-urilor; existența unui potențial de dezvoltare nevalorificat al IMM-urilor; oportunitatea de a accesa fonduri/participa la mobilități; posibilitatea oferirii programelor de instruire pe termen scurt pentru adulți de către instituțiile de învățământ superior și instituțiile de formare profesională; elaborarea strategiei naționale de inovare, axată pe antreprenoriatul inovator, cu accent pe toate elementele ecosistemului antreprenorial și de inovare; revizuirea Legii cu privire la parcurile științifico-tehnologice și incubatoarele de inovare cu introducerea stimulentei; grad ridicat de populație, în special în rândul tinerilor, interesată de antreprenoriat; Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030” aliniată la Obiectivele de Dezvoltare Durabilă, Agenda 2030 – adoptată; Programul național pentru promovarea antreprenoriatului și creșterea competitivității în anii 2023-2027 – adoptat.

În final, amenințările sunt următoarele: instabilitate legislativă, politică, macroeconomică din cauza crizelor politice, economice, militare; neexploatare pe deplin a oportunităților, care decurg din Acordul de Asociere RM-UE; emigrarea și exodul creierelor; capacitatea redusă de asociere a întreprinderilor; decalaj între formarea profesională și oferta pieței muncii; disponibilitate redusă a întreprinderilor pentru realizarea de investiții în activități de inovare, capacitatea redusă a întreprinderilor de absorbție a inovației; atitudinea negativă față de antreprenoriat și antreprenori poate descuraja oamenii să încerce să își înceapă propria afacere sau să continue să o dezvolte; poluarea, degradarea resurselor naturale și schimbările climatice reprezintă amenințări pentru mediul de afaceri, în special în agricultură; concurență puternică de pe piețele UE; concurența neloyală; dependență ridicată de resursele energetice importate.

În baza cercetării realizate au fost formulate concluzii și înaintate o **serie de recomandări pentru îmbunătățirea ecosistemului antreprenorial din Republica Moldova:**

- Republica Moldova trebuie să se axeze pe promovarea unui mediu concurențial echitabil pentru toate întreprinderile printr-o politică concurențială eficientă și un sistem judiciar transparent și independent.
- Rămâne de depus un efort considerabil pentru promovarea învățării antreprenoriale, inclusiv întrunirea cerințelor cu privire la competențele specifice ale IMM-urilor.
- Este necesară sprijinirea în continuare a activităților inovaționale ale întreprinderilor și tranziția acestora la economia ecologică.
- Ecosistemul antreprenorial ar putea fi îmbunătățit prin consolidarea cadrului instituțional în oferirea întreprinderilor a unui spectru larg de servicii, care sunt în prezent, mai puțin accesibile antreprenorilor, precum: serviciile de achiziționare și utilizare a inovațiilor, de promovare a exporturilor, serviciile incubatoarelor de afaceri.

- Politicile în domeniul ocupării ar trebui să reprezinte una dintre prioritățile de politici publice pe termen mediu, în vederea sporirii accesului antreprenorilor la forță de muncă instruită și cu competențe, ce corespund cererii.

- Este necesară promovarea unei campanii informaționale active de conștientizare a rolului asocierii întreprinderilor în dezvoltarea afacerilor, prin diseminarea bunelor practici la nivel național și internațional.

În cadrul proiectului în a.2023 a fost elaborat **un nou model de prognozare a dezvoltării antreprenoriatului în Republica Moldova pe termen mediu**, care conține patru blocuri: blocul de prognoză a numărului de întreprinderi; blocul de prognoză a numărului mediu de personal; blocul de prognoză a rezultatelor financiare ale întreprinderilor; blocul de prognoză a accesibilității creditelor pentru sectorul antreprenorial. Modelul econometric elaborat demonstrează, că numărul de angajați la întreprinderi depinde de volumul exporturilor, deoarece volumul ofertei depinde direct de volumul cererii, iar pentru a crește volumul producției de bunuri și servicii, este necesară angajarea mai multor lucrători. În același timp, veniturile din vânzarea mărfurilor depind de volumul importurilor, deoarece o treime dintre întreprinderi activează în domeniul comerțului cu ridicata și cu amănuntul. Astfel, putem concluziona, că dezvoltarea antreprenoriatului și creșterea ocupării forței de muncă depind direct de dezvoltarea relațiilor comerciale externe.

Conform previziunilor obținute, aplicând noul model de prognoză, a fost elaborată **prognoza principalilor indicatori ai sectorului IMM pe termen mediu în Republica Moldova pentru anii 2023-2026:**

- numărul total de întreprinderi va crește cu 1,63% (în 2023), 1,28% (în 2024), 0,95% (în 2025) și 0,78% (în 2026);

- numărul de IMM-uri va crește cu 1,66% (în 2023), 1,30% (în 2024), 0,96% (în 2025) și 0,80% (în 2026);

- numărul mediu de personal (toate categoriile de întreprinderi) se va majora cu 0,74% (în 2023), 0,65% (în 2024), 0,55% (în 2025) și 0,47% (în 2026);

- numărul mediu de personal din cadrul IMM-urilor se va majora cu 0,85% (în 2023), 0,75% (în 2024), 0,62% (în 2025) și 0,49% (în 2026);

- veniturile din vânzări (toate categoriile de întreprinderi) vor spori cu 7,01% (în 2023), 6,83% (în 2024), 6,01% (în 2025) și 5,55% (în 2026);

- veniturile din vânzări ale IMM-urilor vor spori cu 4,76% (în 2023), 4,59% (în 2024), 4,34% (în 2025) și 4,21% (în 2026);

- rezultatele financiare soldate până la impozitare (toate categoriile de întreprinderi) vor crește cu 8,31% (în 2023), 7,42% (în 2024), 6,67% (în 2025) și 6,03% (în 2026);

- rezultatele financiare soldate până la impozitare ale IMM-urilor vor crește cu 8,57% (în 2023), 7,37% (în 2024), 6,86% (în 2025) și 5,96% (în 2026);

- împrumuturile acordate IMM-urilor se vor majora cu 6,86% (în 2023), 6,42% (în 2024), 6,03% (în 2025) și 5,69% (în 2026).

Este necesar de menționat că, în prezent, IMM-urile operează în condiții de insuficiență de capital. Acestor întreprinderi li se oferă împrumuturi bancare cu o rată a dobânzii ridicată, care depășește rata rentabilității. IMM-urile necesită investiții de capital pentru reutilizarea tehnică, implementarea

tehnologiilor performante și, ca urmare, creșterea volumului vânzărilor. Modelul demonstrează, că accesul IMM-urilor la credite depinde în mod semnificativ de deciziile de politică monetară ale Băncii Naționale și de rata anticipată a inflației.

USM:

Cercetarea proceselor de incubare a tinerilor antreprenori ne-a demonstrat, că Incubatoarele de inovare și Incubatoarele de afaceri reprezintă niște elemente structurale ale infrastructurii de suport pentru afaceri (conform Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională a Republicii Moldova 2022–2028) și instrumente al mecanismului de susținere financiară indirectă a activității economice a potențialilor antreprenori, în special studenților (din cele trei cicluri de studiu), orientați în sfera businessului mic și mijlociu. Cele menționate ne-au direcționat spre elaborarea schemei-model privind procesul de incubare a potențialilor antreprenori / antreprenorilor începători (pornind de la Incubatorul, amplasat în mediul universitar și finalizând cu Incubatorul specific unei regiuni) pentru orientarea de a forma o afacere viabilă și direcționarea acesteia la nivel regional.

Schema-model privind procesul de incubare a potențialilor antreprenori / antreprenorilor începători este structurată în două etape: etapa I - Schema-model privind procesul de incubare a potențialilor antreprenori din mediul universitar și etapa II - Schema-model privind procesul de incubare a tinerilor antreprenori din mediul de afaceri. Procesul de incubare a antreprenorilor din mediul universitar, cât și din mediul de afaceri în prezent se încadrează în componența ecosistemului antreprenorial, elementele cheie fiind: guvernul, antreprenorii, educația, cultura, suportul și însuși mediul, având o importanță deosebită în activitatea și menținerea acestora.

Accentuând compartimentul financiar, conform cercetărilor efectuate, menționăm faptul, că indicatorii cu sursa de obținere a datelor obiective, și anume, indicele integral al accesării și utilizării eficiente a resurselor financiare poate fi utilizat individual, ce va permite întreprinderilor incubate să analizeze situația orientată spre selectarea, accesarea și utilizarea resurselor financiare disponibile. Indicele integral al accesării și utilizării eficiente a resurselor financiare poate fi utilizat individual, ce va permite întreprinderilor incubate să analizeze situația orientată spre selectarea, accesarea și utilizarea resurselor financiare disponibile.

Metoda utilizată presupune evidențierea a trei indicatori orientați spre diverse surse financiare, una din ele ar fi resursele financiare utilizate în cadrul întreprinderii, reieșind din mediul, în care este amplasat incubatorul de afaceri, după cum urmează: Indicele integral al utilizării eficiente a resurselor financiare (IEURF) include: Susținerea financiară acordată din surse ale bugetului de stat (SF1), Susținerea financiară acordată din surse ale pieței financiare (SF2), Susținerea financiară acordată din surse ale bugetului universitar (SF3.1), Susținerea financiară acordată din surse ale bugetului universitar (SF3.2). În final, poate fi utilizată formula Indicelui integral al utilizării eficiente a resurselor financiare de către întreprinderile, ce desfășoară activitatea în incubatoarele universitare / incubatoarele de afaceri. Evaluarea activității unui incubator de afaceri, din perspectiva implementării unor măsuri active de susținere a potențialilor antreprenori poate fi efectuată prin aplicarea unui număr de indicatori calitativi și cantitativi, care au fost elaborați și prezentați la diverse expoziții.

Educația antreprenorială reprezintă dezvoltarea spiritului antreprenorial prin educație formală și nonformală pe tot parcursul vieții, axată pe formarea de cunoștințe, abilități și competențe de inovare, creativitate și de asumare a riscurilor, precum și de abilități specifice de afaceri, în ceea ce privește: (1) planificarea și gestionarea proiectelor pentru realizarea unor obiective, (2) cunoștințe privind modul de a începe și a conduce cu succes o întreprindere, (3) a unor alte atribute și aptitudini general aplicabile, care reprezintă temelia antreprenoriatului.

Totodată spiritul antreprenorial, fiind competență a unei persoane de a recunoaște și a valorifica oportunitățile de afaceri evidente sau potențiale, de a-și asuma responsabilitatea și riscul, ce derivă din activitatea independentă, prezentate conform Legii cu privire la întreprinderile mici și mijlocii nr. 179 din 21.07.2016.

Antreprenorul din perspectiva cadrelor didactice este persoana dispusă să-și asume anumite riscuri și să utilizeze cunoștințele și abilitățile sau să depună efort și timp pentru a studia și acumula cunoștințele necesare pentru a iniția propria afacere. La rândul său, afacerea poate să ofere servicii, produse sau poate să direcționeze persoana spre comercializarea acestora sau să gestioneze afacerea. În acest context **a fost elaborat Ghidul “Educația antreprenorială”**, care ar oferi posibilitatea de a autostudia și acumula sau selecta informația necesară potențialilor antreprenori sau celor ce sunt deja la început de cale antreprenorială. Componentele principale (de bază) ale modulului „Educația Antreprenorială” orientate spre inițierea unei afaceri sunt următoarele: Subiectul 1. Management, Subiectul 2. Planificare financiară, Subiectul 3. Contabilitate, Subiectul 4. Finanțe, Subiectul 5. Marketing. Ghidul a fost recomandat de Consiliul Facultății Științe Economice, Proces verbal nr. 2 din 02.10.2023, aprobat de Consiliul Calității al Universității de Stat din Moldova, Proces verbal nr. 2 din 23.11.2023.

Recomandările cu privire la necesitatea adaptării cadrului legislativ lucrativ specific, orientat spre **reglementarea activității incubatoarelor de inovare și îmbunătățirea activității incubatoarelor din mediul universitar** au fost elaborate și transmise Ministerului Educației și Cercetării al Republicii Moldova (prin scrisoarea oficială a USM Nr.01/2727 din 20.09.2023). Acestea includ:

1) completarea legislației cu noțiunea nouă “incubator universitar /academic de afaceri”, ce constă în posibilitatea de a diversifica activitățile incubatoarelor, amplasate în cadrul universităților și a dezvolta inițiativa antreprenorială din mediul universitar, având ca obiectiv atragerea și implicarea tinerilor în comunitate și implementarea ideilor de afaceri, elaborate și dezvoltate de cadrele didactice, studenți/ masteranzi / doctoranzi din cadrul facultăților universității,

2) completarea cu procedura de selectare a administratorilor incubatoarelor și a rezidenților incubatorului *din mediu universitar*, care va permite simplificarea procedurii, oferind accesul și posibilitățile de a reglementa și a efectua concursul de către instituțiile universitare, ce dispun de aceste incubatoare,

3) completarea Regulamentului de evaluare a rezultatelor activității incubatoarelor, ce va permite ușurarea procesului de evaluare a activității incubatoarelor universitare atât de către administratorul acestuia, cât și de către Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare.

Validarea rezultatelor obținute.

În anul 2023, cu referire la proiect au fost publicate 30 lucrări științifice și 6 articole de popularizare a științei. În afară de aceasta, 8 publicații științifice sunt în curs de apariție (în ediție).

Echipa proiectului a participat cu 33 prezentări la diferite manifestări științifice naționale și internaționale, inclusiv la ședințe plenare.

Rezultatele cercetărilor efectuate în cadrul proiectului au fost prezentate în a.2023 de către membrii echipei la expozițiile internaționale de inovare (EUROINVENT, Ediția XV, Iași, România; INFOINVENT 2023, Chișinău, Moldova; „EXCELLENT IDEA”, Chișinău, Moldova) cu obținerea a două medalii de aur, a unei medalii de argint, a unei medalii de bronz și a unei Diplome de Excelență.

Au fost organizate trei evenimente științifice, inclusiv una – cu participare internațională.

6. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectului (obligatoriu)

1) Metodologia de evaluare multidimensională a ecosistemului antreprenorial în Republica Moldova, elaborată și realizată (aplicată) în cadrul proiectului respectiv, a permis de a identifica obstacolele și stimulentele în calea dezvoltării antreprenoriatului în Republica Moldova. Fundamentarea științifică și empirică a provocărilor pe anumite domenii, cu care se confruntă antreprenorii va permite organizațiilor de susținere a afacerilor și autorităților publice argumentarea reflectării acestora atât în procesul de consultare și instruire a antreprenorilor, în programele furnizorilor de servicii de afaceri, orientate spre dezvoltarea competențelor antreprenoriale, cât și în documentele de politici ale statului în domeniul antreprenoriatului.

2) Elaborarea noului model de prognozare a indicatorilor de dezvoltare a antreprenoriatului și sectorului IMM în Republica Moldova pe termen mediu contribuie la perfecționarea metodologiei de prognoză a dezvoltării socio-economice a țării. Previziunile realizate contribuie la adoptarea în perspectivă a unor programe de dezvoltare a antreprenoriatului.

3) Ghidul “Educația antreprenorială” a fost elaborat de echipa proiectului pentru a informa potențialii tineri antreprenori / cadre didactice universitare (de la alte facultăți decât Științe Economice) cu privire la elementele cheie ale unei afaceri și, totodată, de a oferi sfaturi utile în ceea ce privește inițierea, dar și gestiunea, în varianta simplificată, a unei afaceri. Acest element a determinat impactul economico-social prin concluzionarea și evidențierea unor aspecte pentru a redresa atât situația economică, cât și a cointeresa studenții la toate ciclurile de studii și cadrele didactice (și nu doar) în inițierea unei afaceri cu suportul parvenit prin intermediul Incubatorului de inovare / Centrului de business / HUB-urilor (și nu doar) formate și care activează în mediul universitar. În contextul educațional prezent, competențele antreprenoriale și a spiritului de inițiativă devine important, deoarece în recomandarea Parlamentului European și a Consiliului Europei, inclusiv în cadrul Programului PACC 2027 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții sunt menționate și competențele antreprenoriale precum: recomandarea ca să fie dezvoltate competențe cheie, orientate și spre competențe antreprenoriale prin experiența antreprenorială practică, care este cheia noii paradigme pedagogice antreprenoriale. Acestea la rândul său ar însemna formarea și dezvoltarea mediului antreprenorial și mediului universitar, în care fiecare membru al societății să fie încurajat să ofere idei de afaceri, apreciate la justa valoare.

7. Colaborare la nivel național și internațional în cadrul implementării proiectului (după caz)

- la nivel internațional:

- În urma participării echipei proiectului la organizarea Conferinței Internaționale Științifico-Practice „Quality Assurance as the Main Factor of Competitive Economic Development”, în 2022 în Baku Business University, Azerbaidjan (cu dr.GUTIUM Tatiana în calitate de membru al Comitetului de organizare), în a.2023 a fost încheiat Acordul de cooperare în domeniile științei și educației dintre Institutul Național de Cercetări Economice al ASEM cu Universitatea de Business din Baku, Republica Azerbaidjan (semnat la 1 noiembrie, 2023).

- Yves Guido VAN FRAUSUM, expert Rural SME Policy Support Window – Moldova (un interviu privind oportunitățile de elaborare a Strategiei de susținere micilor producători în Moldova. Au fost discutate următoarele teme: Attract entrepreneurs to Business Incubators, Entrepreneurship education for young people, Trigger entrepreneurial activities by women, Supply businesses with skilled labor, etc.– cu prezentarea unor rezultate ale proiectului. Respondent - VINOGRADOVA Natalia)

- Organizarea în comun cu Universitatea din Torino, Italia și Universitatea Americană din Moldova a Seminarului „Youth Entrepreneurship as a Crucial Factor in Innovation, Economic Growth and Society Development”, organizat de Comitetul organizatoric: Ianioglo Alina (INCE), Frumusachi L. (UAM), peste 35 participanți-masteranzi, 7.11.2023. https://www.dcps.unito.it/do/avvisi.pl/Show?_id=5ua7

- Carmen Năstase dr., prof.univ., Decan FEAA, USV, Irina-Ștefana Cibotaru, dr. conf.univ., FEAA, Universitatea “Ștefan cel Mare” din Suceava, în cadrul vizitei (07.07.2023) s-a discutat despre ecosistemul antreprenorial în Republica Moldova și România, care sunt tendințele și provocările în acest domeniu. (Mulic A., Ulian E.)

- Mr. Sırrı Emrah Üçer, PhD, Mrs. Armağan BAKILI AKKOÇ Öğretim Görevlisi / Lecturer. Discuții despre procesele de incubare a tinerilor antreprenori în Turcia pentru a stabili un mecanism de interconectare a incubatoarelor de afaceri din mediul universitar și incubatoarele de afaceri din mediul antreprenorial în Republica Moldova și YILDIZ TECHNICAL UNIVERSITY, Istanbul, Turcia (Mulic A)

- Catherine Lang, Director of Nebraska Business Development Center (NBDC) în cadrul vizitei s-a analizat modul în care funcționează NBDC, despre serviciile oferite întreprinderilor mici la nivel regional, programele de nivel federal și posibilitatea aplicării la aceste programe. Participarea și asistarea la concursul start-up-urilor Minority Small Business Summit & Pitch Competition, în agendă au fost incluse tematici ca panelul antreprenorilor, explorarea activității antreprenoriale către success, utilizarea resurselor pentru întreprinderile mici orientate spre dezvoltarea regională a afacerilor (Doga-Mîrzac M.)

- la nivel național:

1) Cercetarea în cadrul proiectului se realizează în parteneriat dintre Institutul Național de Cercetări Economice (INCE) și Universitatea de Stat din Moldova (USM).

2) Pentru participare la cercetările științifice în cadrul proiectului au fost atrași patru cercetători, inclusiv doctoranzi, în bază de voluntariat:

- i. SAGHIN Lilia, drd. INCE.
- ii. TOMȘA Aurelia, PhD, conf. univ. ASEM.
- iii. FRIȘCU (SPEIAN) Olesea, drd. USM.
- iv. ATAMAN Viorica, drd. în cadrul Școlii Doctorale de Științe Economice, USM.

3) Șef Departament de Științe Economice din cadrul Universității de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul, Nedelcu Ana, doctor în științe economice, conferențiar universitar - discuții cu referire la posibilitatea implicării mai active a studenților și profesorilor în cadrul evenimentelor și concursurilor, orientate spre promovarea și dezvoltarea start-up-urilor. (Doga-Mîrzac M.)

4) Șef Secție Gestiunea activelor și pasivelor OTP Bank - Ciobanu Robert, participarea în cadrul Conferinței Științifice FȘE, octombrie 2023. S-a discutat despre posibilitățile de finanțare a Start-up-urilor existente în cadrul OTP Bank pentru tineri antreprenori pentru a iniția o afacere inovațională. (Mulic A).

5) În procesul realizării cercetărilor privind elaborarea recomandărilor pentru consolidarea incubatoarelor de afaceri amplasate în mediul universitar în contextul îmbunătățirii ecosistemului antreprenorial în Republica Moldova s-a conlucrat cu dna Bulimaga Tatiana, șef Secție Relații Internaționale din cadrul USM, care este implicată direct în proiectul “Conectarea universităților și a industriei prin cooperare antreprenorială inteligentă și inteligență competitivă a studenților din Moldova, Georgia și Armenia” (CONNECT), finanțat de Comisia Europeană, în cadrul Programului Erasmus+.

8. Dificultățile în realizarea proiectului (financiare, organizatorice, legate de resursele umane etc.) (după caz)

În a.2023 dificultăți în realizarea proiectului nu au fost depistate.

9. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de publicații (obligatoriu)

Lista publicațiilor din anul 2023 în care se reflectă doar rezultatele obținute în proiect, perfectată conform cerințelor față de lista publicațiilor (a se vedea Anexa 2)

În a.2023 au fost elaborate și publicate 36 lucrări științifice, din care:

- 4.1. Articole în reviste din bazele de date Web of Science și SCOPUS – 1;
- 4.2. Articole în alte reviste din străinătate recunoscute 6 articole în alte reviste din străinătate recunoscute – 5;
- 4.3. Articole în reviste din Registrul National al revistelor de profil, categoria B – 4;
- 6.1. Articole în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare) – 4;
- 6.2. Articole în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova) - 6;
- 6.4. Articole în lucrările conferințelor științifice naționale – 2;
- Teze ale conferințelor științifice – 3;
- Alte lucrări științifice – 6 (capitole în Publicația trimestrială *Tendențe în economia Moldovei*);
- Materiale la saloanele de invenții, apreciate cu medalii și diplome – 5.

8 publicații sunt în curs de apariție.

10. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de prezentări la foruri științifice. (comunicări, postere – pentru cazurile când nu au fost publicate în materialele conferințelor)

➤ Manifestări științifice internaționale (în străinătate)

1. IANIOGLO Alina, dr. în economie, conf.cercet.; organizarea seminarului la Universitatea din Turin, Italia, 7.11.2023. Tema seminarului și raportului: Titlul comunicării: „*Youth Entrepreneurship as a Crucial Factor in Innovation, Economic Growth and Society Development*”.
2. NOVAC, Alexandra, dr. în economie, conf.cercet.; XIXth International Balkan and Near Eastern Social Sciences Congress Series on Economics, Business and Management, Plovdiv, Bulgaria, 08-09 aprilie 2023; Titlul comunicării: „*Competencies of Graduates from Educational Institutions in the Republic of Moldova: An Entrepreneurial Perspective*” (Certificat).
3. IANIOGLO Alina, dr. în economie, conf.cercet.; “Resilience and competitiveness of the national economies - under the sign of creativity, crisis and conflicts - RESILNAT - 3C”; Institutul de Economie Națională, România, București, 15-16 iunie 2023. Comunicat cu titlul: „*Financing entrepreneurship and the effects of COVID-19 pandemic*” (prezentare ppt online).
4. GUTIU, Tatiana, dr. în științe economice; Conferința internațională științifico-practică „Dezvoltarea economico-socială durabilă a Euroregiunilor și a zonelor transfrontaliere” (internațională); Academia Română, Filiala Iași, Institutul de Cercetări Economice și Sociale ”Gh.

Zane”, 27.10.2023; Titlul comunicării: „Dezvoltarea antreprenoriatului în Republica Moldova: oportunități și bariere” (oral).

5. MULIC Andrei, dr., conf.univ., ULIAN Ecaterina, drd., International conference „Curent economic trends in emerging and developing countries”, TIMTED, Timișoara, Romania, 08-09.06.2023, Titlul comunicării: „*Evaluation of the skills and competences obtained within the entrepreneurial education in the university environment and the need for the activity of the university incubator in order to train the skills and competences of future entrepreneurs*” (oral ppt)

6. DOGA-MÎRZAC M. dr.hab., conf.univ., European Exhibition of Creativity and Innovation, EUROINVENT, Ediția XV, 11-13 mai 2023, Iași, România, Titlul comunicării: „*Methodology determining the comprehensive consolidated index for assessing and monitoring the activities of university incubators*”.

➤ Manifestări științifice internaționale (în Republica Moldova)

7. STRATAN Alexandru, FALA Victoria. 27th International Scientific Conference „Competitiveness and innovation in the knowledge economy”, September 22-23, 2023, ASEM, Moldova. Titlul comunicării: „*Infrastructure and international competitiveness: trends and challenges*” (prezentarea la sesiune plenară).

8. NOVAC, Alexandra, dr. în economie, conf.cercet.; CALCATINGE, L.; Conferința științifico-practică internațională «Știință. Educație. Cultură»; Universitatea de Stat din Comrat, 10.02.2023; Titlul comunicării: „*Evoluții recente privind fenomenul insolvabilității în Republica Moldova*” (Certificat).

9. VINOGRADOVA Natalia, dr. în economie, conf.cercet.; Conferința internațională ICSPM 2023 „Strategii și politici de management în economia contemporană” (ediția a VIII-a); Departamentul de Management și Antreprenoriat, Academia de Studii Economice din Moldova, 24-25 martie 2023; Titlul comunicării: „*Entrepreneurial ecosystem assessment methods*” (oral cu ppt) (Certificat).

10. NOVAC, Alexandra, dr. în economie, conf.cercet. Conferința Internațională Științifico-Practică "Creșterea economică în condițiile globalizării", Ediția a 17-a, Octombrie 12-13, 2023, Chișinău, INCE. *Principalele tendințe în demografia întreprinderilor în Republica Moldova* (Certificat).

11. VINOGRADOVA, N., dr. în economie, conf.cercet.; Conferința științifico-practică internațională «Știință. Educație. Cultură»; Universitatea de Stat din Comrat, 10.02.2023; Titlul comunicării: „*Рынки как компонент предпринимательской экосистемы*” (oral cu ppt) (Certificat).

12. VINOGRADOVA Natalia, dr. în economie, conf.cercet.; Sesiunea de reconciliere publică-privată cu privire la evaluarea Actului Micului Business pentru Europa (Small Business Act for Europe, SBA), organizată de Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) și Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării al Republicii Moldova, 01.03.2023; Titlul comunicării: „*Evaluarea Pilonilor "Capitalul uman antreprenorial" și "Inovațiile" ale*

chestionarului "OECD Small Business Act for Europe Assessment Questionnaire (SBA Assessment) 2022-23", prezentarea unor rezultate ale chestionării antreprenorilor, obținute în cadrul Proiectului PS" (oral). <https://ince.md/ro/noutci-i-evenimente/noutati/1489-evaluarea-actului-micului-business-pentru-europa-n-republica-moldova.html>

13. VINOGRADOVA Natalia, dr. în economie, conf.cercet.; Masa rotundă "SMEs RESILIENCE AGAINST THE BACKDROP OF THE CURRENT CRISIS", ASEM, RM, 08.02.2023; Titlul comunicării: „Prezentarea rezultatelor chestionării antreprenorilor privind evaluarea impactului unor factori ai ecosistemului antreprenorial asupra dezvoltării antreprenoriatului în Republica Moldova” (oral). (Certificat).

14. IANIOGLO Alina, dr. în economie, conf.cercet.; Conferința științifică internațională "Știință, educație, cultură", Universitatea de Stat din Comrat, 10.02.2023. Comunicat cu titlul: „Rolul creditării bancare în finanțarea întreprinderilor din Republica Moldova”.

15. VINOGRADOVA N., NOVAC A., IANIOGLO A., GUTIU T., MAIER L., FALA V., BOLDURAT V.; International Exhibition of Innovation and Technology Transfer „EXCELLENT IDEA-2023”, 19.09.2023 ; *Poster*.

16. VINOGRADOVA N., NOVAC A., MAIER L., BOLDURAT V.; Expoziția „Noaptea Cercetătorilor Europeni”, finanțată de UE, 29.09.2023; *Poster*.

17. VINOGRADOVA N., NOVAC A., MAIER L., GUTIU T., BOLDURAT V., DOGA-MÎRZAC M.; Festivalul cercetării și inovării „Știința pentru pace și dezvoltare: creativitate, experiență, perspective”, ediția a doua, organizată de AȘM și ANCD, 10.11.2023; *Poster*.

18. VINOGRADOVA N., NOVAC A., MAIER L., GUTIU T., BOLDURAT V., DOGA-MÎRZAC M.; Expoziția dedicată Zilei Științei, organizată de MEC, 20.11.2023; *Poster*.

19. VINOGRADOVA N., NOVAC A., IANIOGLO A., GUTIU T., MAIER L., FALA V., BOLDURAT V.; Expoziție Internațională Specializată „INFOINVENT-2023”, 22-24.11.2023; *Poster*.

20. DOGA-MÎRZAC M. dr.hab, conf.univ., Expoziția Internațională Specializată INFOINVENT 2023, Ediția XVIII, 22-23 noiembrie 2023, Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală a Republicii Moldova, Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale, Oficiul European de Brevete, lucrarea II.B.11, Compartimentul II, Secția B Disponibil: <https://infoinvent.md/assets/files/catalog/catalog-2023.pdf> p.183 (poster)

21. DOGA-MÎRZAC M. dr.hab, conf.univ., International Exhibition of Innovation and Technology Transfer „Excellent Idea”, 19-21 septembrie 2023, ASEM, Chișinău, Titlu: “Metodologia de determinare a indicelui integral consolidat de evaluare și monitorizare a activității incubatoarelor universitare” (poster)

22. ATAMAN V., Conferința Științifică Internațională “Perspectivele și problemele integrării în spațiul european al cercetării și educației”, Ediția a X-a, 07 iunie 2023, Universitatea de Stat

„Bogdan Petriceicu Hașdeu” din Cahul, în cadrul Secțiunii IV – Științe Economice, *Promovarea destinațiilor turistice prin intermediul incubatoarelor de afaceri* (prezentare orală)

23. NAIDA A., studenta an II, „Dezvoltarea ecosistemului antreprenorial în vederea impulsivării sectorului IMM”, în cadrul Secțiunii 1: Managementul și dezvoltarea durabilă a afacerilor în sec. XXI, Simpozionului Științific al Tinerilor Cercetători Ediția a XXI-a, 7-8.04.2023, ASEM; (coordonator Doga-Mîrzac M.)

24. NAIDA A., studenta an II, Sesiunea Națională cu participare Internațională de comunicări Științifice Studentești, Ediția XXVII-a, în cadrul Atelierului “Perspectivele sistemului financiar-bancar și a pieței financiare din Republica Moldova”, 02.03.2023, *FinTech - sursa moderna de finanțare a antreprenoriatului*, (coordonator Doga-Mîrzac M.)

25. NAIDA A., studenta an II, V МЕЖДУНАРОДНОМ КОНКУРСЕ СТУДЕНЧЕСКИХ НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИХ РАБОТ ПО ЭКОНОМИКЕ, organizat de Centrul de Cercetare Progress 24.11.2023, Universitatea de Stat Comrat. *Dezvoltarea conceptului universitate antreprenorială în Republica Moldova* (coordonator Doga-Mîrzac M.)

➤ Manifestări științifice naționale (în Republica Moldova)

26. VINOGRADOVA Natalia, dr. în economie, conf.cercet., MAIER Lidia; Masa rotundă ”Necesitatea activității incubatorului universitar în vederea formării competențelor antreprenoriale ale tinerilor antreprenori”, organizată de USM, Facultatea de Științe Economice, și INCE, Secția Cercetări în antreprenori; 19.05.2023; *Rolul universităților în cadrul ecosistemului antreprenorial* (oral cu ppt). (Certificat)

27. NOVAC Alexandra, dr., conf.cercet.; Masa rotundă ”Necesitatea activității incubatorului universitar în vederea formării competențelor antreprenoriale ale tinerilor antreprenori”, organizată de USM, Facultatea de Științe Economice, și INCE, Secția Cercetări în antreprenori; 19.05.2023; *Competențele absolvenților instituțiilor de învățământ din Republica Moldova: opinia antreprenorilor* (oral cu ppt). (Certificat)

28. MULIC Andrei, dr., conf.univ.; ULIAN Ecaterina, drd. în cadrul ȘDȘE a USM; Masa rotundă ”Necesitatea activității incubatorului universitar în vederea formării competențelor antreprenoriale ale tinerilor antreprenori”, organizată de USM, Facultatea de Științe Economice, și INCE, Secția Cercetări în antreprenori; 19.05.2023; *Necesitatea formării competențelor în domeniului educației antreprenoriale în vederea dezvoltării cunoștințelor și ideilor de Startup* (oral cu ppt).

29. ATAMAN Viorica, drd. în cadrul ȘDȘE a USM; Masa rotundă ”Necesitatea activității incubatorului universitar în vederea formării competențelor antreprenoriale ale tinerilor antreprenori”, organizată de USM, Facultatea de Științe Economice, și INCE, Secția Cercetări în antreprenori; 19.05.2023; *Percepția cadrelor didactice universitare privind dezvoltarea competențelor antreprenoriale ale studenților* (oral cu ppt).

30. DOGA-MÎRZAC Mariana, dr. hab., conf.univ., USM (coordonator); GHERJAVCA Svetlana, dr., lect.univ., USM (coordonator); MARIN Nicoleta, POPESCU Valeria, SULA Valeriu, NAIDA

Anghelina, studenții an.II, FȘE, USM ; Masa rotundă ”Necesitatea activității incubatorului universitar în vederea formării competențelor antreprenoriale ale tinerilor antreprenori”, organizată de USM, Facultatea de Științe Economice, și INCE, Secția Cercetări în antreprenariat; 19.05.2023; *Incubatoarele universitare în viziunea studenților* (oral cu ppt).

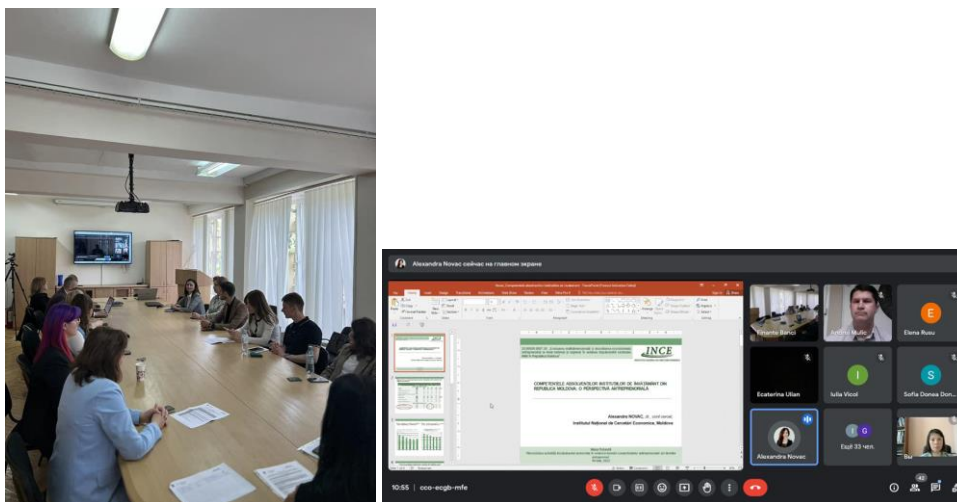
31. VINOGRADOVA Natalia, dr. în economie, conf.cercet., NOVAC Alexandra, dr., conf.cercet.; Masa rotundă „Provocările și perspectivele dezvoltării IMM-urilor in Republica Moldova”, 18.12.2023; *Condițiile ecosistemului antreprenorial pentru întreprinderile mici si mijlocii (ÎMM) în Republica Moldova* (oral cu ppt).

32. GUTIU Tatiana, dr., conf.univ. ; Masa rotundă „Provocările și perspectivele dezvoltării IMM-urilor in Republica Moldova”, 18.12.2023; *Model econometric de prognoză a dezvoltării ÎMM-urilor în Republica Moldova* (oral cu ppt).

33. DOGA-MÎRZAC Mariana, dr. hab., conf.univ.; Masa rotundă „Provocările și perspectivele dezvoltării IMM-urilor in Republica Moldova”, 18.12.2023; *Necesitatea activității incubatorului universitar în vederea formării viitorilor antreprenori* (oral cu ppt).

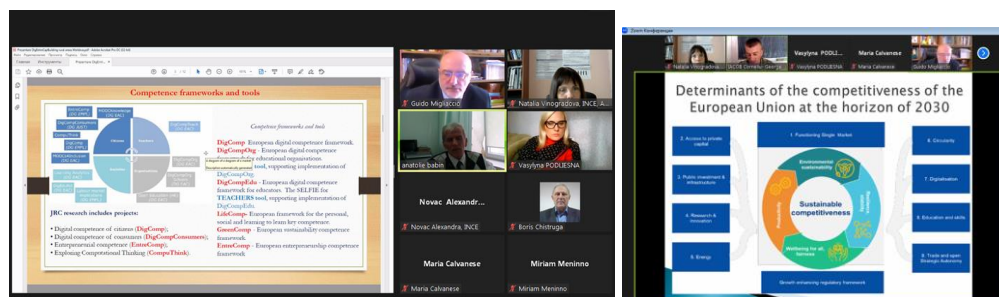
➤ Organizarea evenimentelor științifice în cadrul proiectului

1. Masa rotundă (națională) ”**Necesitatea activității incubatorului universitar în vederea formării competențelor antreprenoriale ale tinerilor antreprenori**”, organizată de USM, Facultatea de Științe Economice, și INCE, Secția Cercetări în antreprenariat; 19.05.2023. Numărul de participanți unici total – 61, inclusiv cu prezență fizică – 24, cu prezență on-line – 37, Numărul de prezentări – 8, Info online: https://conferinte.stiu.md/event_page/648

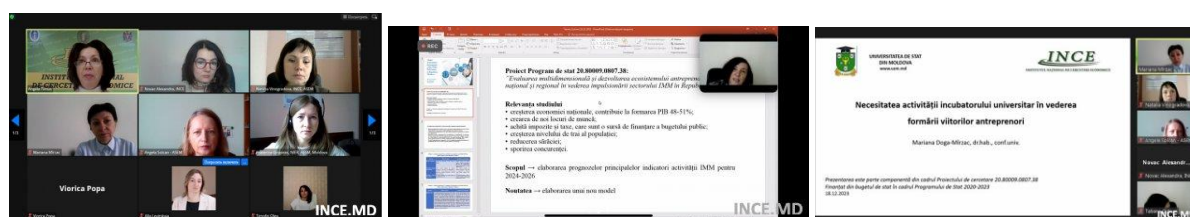

2. Organizarea **Secțiunii 1 „Entrepreneurial Ecosystem, Competitiveness and Economic Resilience” („Ecosistem antreprenorial, competitivitate și reziliența economică”)** în cadrul Conferinței Internaționale Științifico-Practice ”Creșterea economică în condițiile globalizării”, ediția a XVII-ea; Institutul Național de Cercetări Economice al ASEM, 12-13 octombrie 2023. Numărul de participanți – 16, inclusiv 6 din străinătate, cu prezență fizică – 9, on-line – 7. Info online: https://conferinte.stiu.md/event_page/777 ; <https://ince.md/ro/noutci-i->

evenimente/seminare-si-conferinte/1518-conferinta-tiincifico-practic-international-cresterea-economic-n-condiuiile-globalizrii-edicia-a-xvii-ea.html;
<https://www.youtube.com/watch?v=6A75GcF0jW0>

3. Masa Rotundă "Provocările și perspectivele dezvoltării IMM-urilor în Republica Moldova" organizată de Secția „Cercetări în Antreprenoriat” a INCE, ASEM, 18 decembrie 2023. Numărul de participanți cu prezență on-line – 36, Numărul de prezentări – 3, Info online:https://conferinte.stiu.md/event_page/817 ; <https://ince.md/ro/noutci-i-evenimente/mese-rotunde/1534-masa-rotund-provocriile-si-perspectivale-dezvoltrii-mm-urilor-n-republica-moldova-18-decembrie-2023.html> ; <https://www.youtube.com/watch?v=6A75GcF0jW0>

➤ Participarea orală la alte foruri științifice, ateliere de lucru, workshopuri, mese rotunde, ședințe de lucru ale autorităților publice (fără raport)

1. Webinar IMM: noutăți recente din domeniul fiscal și digital; Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare în parteneriat cu BAA “Gladei și Partenerii” și BDC Creative; 31.01.2023. (VINOGRADOVA Natalia, NOVAC A., IANIOGLO A.)
2. Seminarul informativ „Antreprenoriatul social în Republica Moldova: realități și perspective”, CCI a RM, Secția Servicii de consultanță în afaceri, CIE MOLDEXPO; 03.02.2023. (VINOGRADOVA N.)
3. Ședința Grupului de lucru interministerial privind dezvoltarea durabilă și economia verde; Comitetul Național de implementare al proiectului Uniunea Europeană pentru Mediu (EU4Environment); 17.02.2023. (VINOGRADOVA N.)
4. Webinar „Sprijinirea inițiativelor de cercetare deschisă cu date de încredere și instrumente scalabile”, organizat de Clarivate, Romania (online); 27.02.2023. (GUTIUM T.)
5. Seminarul științific „Регрессионные модели с эндогенным мультиномиальным переключением”, organizat de Departamentul de Economie Aplicată «Высшая школа экономики», FR (online); 09.03.2023. (GUTIUM T.)
6. Masa rotundă ”Recalculul numărului populației pentru perioada anilor 2004-2014”, organizată de Centrul de Cercetări Demografice, INCE, 16.03.2023 (NOVAC A.)
7. Startup Moldova Summit; Platforma Startup Moldova, Tekwill, RM; 17.03.2023. (VINOGRADOVA N., NOVAC A., MAIER L.)

8. Webinar „Микроэкономика экспорта”, organizat de «Высшая школа экономики», FR (online); 23.03.2023. (GUTIUM T.)
9. Conferința internațională ICSPM 2023 – „Strategii și politici de management în economia contemporană” (ediția a VIII-a); Departamentul de Management și Antreprenoriat, Academia de Studii Economice din Moldova, 24 - 25 martie 2023 (Certificat). (NOVAC A.)
10. Participarea la Elsevier Online Training Hub „Predatory journals and how to avoid them”. Organizator – Elsevier, 28.03.2023. (IANIOGLO A.)
11. Evenimentul de Constituire a Inițiativei Naționale Cloud pentru Știința Deschisă din Republica Moldova (MD-NOSCI); organizat de Universitatea de Stat din Moldova, Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare și Asociația RENAM, cu suportul Ministerului Educației și Cercetării al Republicii Moldova și Academiei de Științe a Moldovei; 30.03.2023. (VINOGRADOVA N., NOVAC A., MAIER L., BOLDURAT V.)
12. Promovarea eco-inovării în cadrul Întreprinderilor Mici și Mijlocii din Republica Moldova (Atelier național de încheiere a proiectului); organizat de ODA, MDED al RM, EU4Environment Program; 30.03.2023. (NOVAC A., VINOGRADOVA N., MAIER L.)
13. Lansarea de carte: „Agricultura Republicii Moldova la Etapa Inițială de Postprivatizare: Identificarea Problemelor și Argumentarea Direcțiilor de Soluționare”, organizată de Secția Economie agroalimentară și dezvoltare rurală, INCE 12.04. 2023 (VINOGRADOVA N., NOVAC A., MAIER L., BOLDURAT V.)
14. Seminarul ”Profiluri de cercetător în Web of Science”, organizat de Clarivate, Romania (online); 25.04.2023. (VINOGRADOVA N.)
15. Webinar „Как и за чем экономисты изучают рост?”, organizat de «Высшая школа экономики», FR (online); 25.04.2023. (GUTIUM T.)
16. Lansarea publicației trimestriale Tendințe în economia Moldovei, nr.48, INCE, 27.04.2023 (NOVAC A., IANIOGLO A.)
17. Simpozionul științifico-practic „Lecturi AGEPI 2023”, Ediția XXIV-a, „Proprietatea intelectuală și dezvoltarea socioeconomică și culturală”, organizat de Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală, 27 aprilie 2023 (online) (MAIER L., DOGA-MÎRZAC M.)
18. Masa rotundă ”Concediul de paternitate: așteptări, experiențe și rezultate în primii ani de la implementare”; Centrul Cercetări Demografice, INCE; 15.05.2023. (NOVAC A., VINOGRADOVA N., IANIOGLO A.)
19. IANIOGLO A. Masa rotundă ”Necesitatea activității incubatorului universitar în vederea formării competențelor antreprenoriale ale tinerilor antreprenori”, organizată de USM, Facultatea de Științe Economice și INCE, Secția Cercetări în antreprenoriat, 19.05.2023 (IANIOGLO A.)
20. Webinar ”Scientific Data about Society in Ukraine - Ukraine in European Research Infrastructures in SSH”, organizat de European Alliances for Social Sciences and Humanities, în cooperare cu ESFRI Strategic Working Group on Social and Cultural Innovation (online); 22.05.2023. (VINOGRADOVA N.)
21. Atelier internațional ”Impactul războiului din Ucraina asupra mediului în regiunea Mării Negre”, organizat de MEC în parteneriat cu Directoratul Comisiei Europene pentru Cercetare și Inovare; 25.05.2023. (BOLDURAT V.)
22. Ședința de lucru ”Proiectele de modificare a cadrului normativ, care vin să creeze condiții mai favorabile de activitate pentru ÎMM-urile din sectorul agroalimentar”, organizată de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, pe platforma Consiliului Consultativ pentru ÎMM; 26.05.2023. (VINOGRADOVA N.)
23. Discuție publică organizată de AmCham Moldova cu genericul „Tranziția spre economia verde:

- obligație sau oportunitate pentru mediul de afaceri din Moldova?”, 9 iunie 2023 (NOVAC A.)
24. Evenimentul de lansare a mecanismului de compensare a cheltuielilor antreprenorilor implicați în învățământul dual, Ministerul Educației, 12 iunie 2023 (NOVAC A.)
 25. Evenimentul de prezentare a studiului „Politica fiscală orientată spre reziliență și creștere economică”, realizat de Grupul Banca Mondială, 13 iunie 2023 (NOVAC A.)
 26. Moldova Digital Summit, 2023, Centrul de Excelență în domeniul TIC „TEKWILL”, 15 iunie 2023 (NOVAC A.)
 27. Sesiunea de prezentare a rezultatelor preliminare a "Small Business Act for Europe Assessment 2024 - Regional SBA stakeholder meeting", organizată de OCDE (participarea online), 19.06.2023. (VINOGRADOVA N.)
 28. Ședința Consiliului Consultativ pentru IMM-uri, în cadrul platformei Consiliului Economic pe lângă Prim-ministru, pentru a discuta pachetul de dereglementare nr. 3, în domeniul controlului de stat al activității de întreprinzător. 29.06.2023 (NOVAC A.)
 29. Prezentarea publică a raportului „Incluziune și impact: Raport de analiză a programelor de stimulare a ocupării tinerilor din Republica Moldova”, 12 iulie 2023 (NOVAC A.)
 30. Discuție în panel „Spre o tranziție verde a Republicii Moldova: energia curată și economia circulară” în cadrul expoziției „ECO & GREEN EXPO”, 8 Septembrie 2023 (NOVAC A.)
 31. Participarea la Ediția a 2-a a Expoziției Internaționale de Inovație și Transfer Tehnologic EXCELLENT IDEA 2023, Chișinău, Republica Moldova, 19-21 septembrie 2023. VINOGRADOVA N., NOVAC A., IANIOGLO A., MAIER L., BOLDURAT V., GUTIUM T., DOGA-MÎRZAC M.)
 32. Sesiunea de informare Horizon Europe în ASEM “Constructive dialogue with researchers and staff of ASEM. Increasing the capacity of the Moldavian researchers and research institutions – problems and opportunities”, 21.09.2023 (VINOGRADOVA N.)
 33. Deschiderea oficială a Conferinței 27th International Scientific Conference „Competitiveness and innovation in the knowledge economy”, ASEM, Moldova, 22.09.2023; completarea chestionarului de feedback. (VINOGRADOVA N.)
 34. Masa rotundă, organizată de Centrul Analitic Independent „Expert-Grup”, cu suportul Fundației Soros Moldova, cu tema „Reforma companiilor de stat și a Agenției Proprietății Publice: situația la zi și priorități imediate”, 05.10.2023 (VINOGRADOVA N., NOVAC A.)
 35. Webinar 'Tips for writing a successful project proposal', Oficiul Național “Orizont Europa”, 10.10.2023 (NOVAC A., VINOGRADOVA N.)
 36. Lansarea proiectului “Digital Transformation of SMEs in EaP Countries”, GIZ Moldova team, 19 octombrie 2023 (VINOGRADOVA N., NOVAC A.)
 37. Masa rotundă ”Managementul Referințelor Bibliografice în Procesul de Cercetare Științifică”, organizată de BRTS, 25 octombrie 2023 (NOVAC A.)
 38. Participarea la Seminar cu titlul "Effects of migrant networks on labor market integration, local firms and employees" prezentat de Denis Egger din University of Oxford, în cadrul Collegio Carlo Alberto, Turin, 26.10.2023. (IANIOGLO A.)
 39. Participare la ședința Grupului de Lucru nr. 3 „Stimularea și menținerea investițiilor private” din cadrul Consiliului Economic pe lângă Prim-ministru; discutarea Conceptului Strategiei Naționale de Dezvoltare a Economiei până în anul 2030 (SNDE 2030). 27.10.2023 (VINOGRADOVA N., NOVAC A.)
 40. Participarea la Seminar cu titlul “Give us ideas! Creating innovativeness through strategic direction of reverse technology transfers”, prezentat de Kerstin Schaefer, din Utrecht University, în cadrul Collegio Carlo Alberto, Turin, 31.10.2023. (IANIOGLO A.)
 41. Lansarea publicației trimestriale Tendințe în economia Moldovei, nr.49, INCE, 27.10.2023 (NOVAC

- A., VINOGRADOVA N., MAIER L.)
42. Simpozionul științifico- practic dedicat Zilei Mondiale a Calității – 2023, Ediția a 9-a, organizat de ASEM, 9.11.2023 (certIFICATE) (NOVAC A., VINOGRADOVA N., MAIER L.)
 43. Masa Rotundă „Tranziția tinerilor la viața de adult în condițiile crizelor prelungite”, organizată de CCD al INCE, ASEM, 14.11.2023 (VINOGRADOVA N., MAIER L.)
 44. Seminarul științific cu titlul „Aspectele social-economice ale asigurării egalității de gen”, organizat de Secția Cercetări Sociale și Nivelul de Trai a INCE, ASEM, 16.11.2023 (VINOGRADOVA N., MAIER L.)
 45. Ceremonia festivă de premiere a laureaților EIS „INFOINVENT-2023”, 24.11.2023 (GUTIU T., NOVAC A., VINOGRADOVA N., DOGA-MÎRZAC M.)
 46. Webinar „Valorificarea proprietății intelectuale în cadrul proiectelor de cercetare și inovare finanțate de Programul UE Orizont Europa”, organizat de ANCD, AGEPI, 24.11.2023 (VINOGRADOVA N., NOVAC A., MAIER L., GUTIU T.)
 47. NOVAC A., VINOGRADOVA N. Masa rotundă organizată de Secția Cercetări Sociale și Nivelul de Trai a INCE, ASEM, cu titlul „Accesul populației la serviciile de infrastructură socială: probleme și instrumente inovatoare”, 30.11.2023
 48. Masa rotundă „ Lansarea catalogului proiectelor investiționale de tip model pentru sectorul agricol”, Secția Economie agroalimentară și dezvoltare rurală din cadrul INCE al ASEM, 01.12.2023 (NOVAC A., VINOGRADOVA N., GUTIU T., MAIER L.)
 49. Seminarul web „Profiluri de cercetător în Web of Science”, organizat de Research Smarter, Clarivate, 05.12.2023 (VINOGRADOVA N., GUTIU T.)
 50. Moldova Trade Resilience Forum 2023 „Adaptarea la provocările din comerțul internațional: Reziliența producătorilor în contextul crizelor multidimensionale”, organizat de Camera de Comerț și Industrie din Republica Moldova, 06.12.2023. (GUTIU T.)
 51. Masa rotundă „Comportamentul durabil – o prima premisa de tranziție la economia circulară”, organizată de Secția Cercetări Financiare și Monetare din cadrul INCE al ASEM, 11.12.2023 (VINOGRADOVA N., NOVAC A., GUTIU T.)
 52. Ediția a XI-a a Conferinței Internaționale Anuale MACRO „Economia Moldovei în contextul integrării europene: soluții pentru stimularea dezvoltării, incluziunii și rezilienței economice”, organizată Centrului Analitic Independent „Expert-Grup” și al Fundației „Friedrich Ebert” Moldova, 12.12.2023 (VINOGRADOVA N., GUTIU T., NOVAC A.)
 53. Seminarul web „Principalele noutăți Web of Science și InCites din 2023”, organizat de Research Smarter, Clarivate, 13.12.2023 (VINOGRADOVA N., GUTIU T.)
 54. Sesiunea de informare pentru apelurile programului Orizont Europa "WIDERA", organizată de Oficiul Național Orizont Europa, 19.12.2023 (VINOGRADOVA N.)
 55. Evenimentul de totalizare a Anului Științific 2023 cu genericul „E vremea colindelor...”, organizat de Academia de Științe a Moldovei, 21.12.2023 (VINOGRADOVA N., NOVAC A., MAIER L.)
 56. Masa rotundă „Particularitățile specifice de prezentare a informațiilor aferente părților afiliate în situațiile financiare”, organizată de USM-ACAP, 14.02.2023. Disponibil: <https://www.facebook.com/profile.php?id=100063510309212> (DOGA-MÎRZAC M., GHERJAVCA S.)
 57. Conferința Inovatoare Internațională online, Ediția a VI-a, Femei în inovare și afaceri: inspirație, implicare, investiție, organizată de Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală a Republicii Moldova (AGEPI) în cooperare cu Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale (OMPI) Oficiul European de Brevete (OEB), Chișinău, 22.12.2023. (DOGA-MÎRZAC M.)
 58. Prezentare de carte „Agenda activității didactice în cadrul Facultății Științe Economice” cu ocazia aniversării a 70 ani, 03.10.2023. (DOGA-MÎRZAC M., MULIC A., GHERJAVCA S.)

59. Masă Rotundă “Practici de audit bancar” subiectul Auditul intern în activitatea bancară, BC Moldindconbank, prezentat Diana Mihai, Facultatea Științe Economice, USM. 04.05.2023. (DOGA-MÎRZAC M., GHERJAVCA S.).
60. Reforme Instituționale și Structurale în Moldova, USAID, 03.02.23. (MULIC A.)

11. Promovarea rezultatelor cercetărilor obținute în proiect în mass-media (Opțional):

- Emisiuni radio/TV de popularizare a științei

Model: Nume, prenume / Emisiunea / Subiectul abordat

VINOGRADOVA Natalia/ Radio Moldova, Emisiunea Spațiu Public, 16.01.2023 / Rezultatele chestionării antreprenorilor privind evaluarea impactului unor factori ai ecosistemului antreprenorial asupra dezvoltării antreprenoriatului în Republica Moldova. <https://radiomoldova.md/f/ro/496?fbclid=IwAR06r609i2FmKY4yjEnFJCJfDKDq50NhmQCqBtbRuVtvgvYsnKzcvIE4os#content>

GUTIUM, Tatiana / Interviu ziarului „Каспий” din Baku, Republica Azerbaidjan, 05.05.2023 / Domeniile de cooperare între agenți economici din Republica Azerbaidjan și Republica Moldova, <https://ru.oxu.az/politics/726829>

FALA Victoria/ „Zi de zi” cu Veronica Scorpan, Radio Moldova, 23.11.2023/ Interviu telefonic cu privire la relevanța lansării de către Organizația de Dezvoltare a Afacerilor a platformei online și mecanismului de compensare parțială a dobânzilor la creditele accesate de IMM-uri în scop investițional, <https://trm.md/ru/zi-de-zi/zi-de-zi-la-radio-moldova-emisiune-din-23-noiembrie-2022-cu-veronica-scorpan>

- Articole de popularizare a științei

Model: Nume, prenume / Publicația / Titlul articolului

1. NOVAC, A. Mediul de afaceri (Capitolul al V-lea) În: publicația trimestrială *Tendențe în economia Moldovei*, nr. 47/2023, pp.58-60, Chisinau: INCE. Disponibil: https://ince.md/uploads/files/1674653188_met_nr.47_trim.iii_2022.pdf. <https://doi.org/10.36004/nier.met.2023.47>
2. IANIOGLO, A. Datele generale și principalele evenimente politice, economice și sociale din Republica Moldova. În: publicația trimestrială *Tendențe în economia Moldovei*, nr. 47, 2023, Chișinău: INCE. ISSN 1857-3126. Disponibil: https://ince.md/uploads/files/1674653188_met_nr.47_trim.iii_2022.pdf. <https://doi.org/10.36004/nier.met.2023.47>
3. NOVAC, A. Mediul de afaceri (Capitolul al V-lea) În: publicația trimestrială *Tendențe în economia Moldovei*, nr. 48/2023, pp.65-67, Chisinau: INCE. Disponibil: https://ince.md/uploads/files/1682586257_met_48_es_web.pdf. <https://doi.org/10.36004/nier.met.2023.48>

4. IANIOGLO, A. Datele generale și principalele evenimente politice, economice și sociale din Republica Moldova. În: publicația trimestrială *Tendențe în economia Moldovei*, nr. 48, 2023, Chișinău: INCE. ISSN 1857-3126. INCE. Disponibil: https://ince.md/uploads/files/1682586257_met_48_es_web.pdf.
<https://doi.org/10.36004/nier.met.2023.48>
5. NOVAC, A. Mediul de afaceri (Capitolul al V-lea) În: *publicația trimestrială Tendențe în economia Moldovei*, nr. 49/2023, ISSN 1857-3126, pp.66-73, Chisinau: INCE. Disponibil: <https://doi.org/10.36004/nier.met.2023.49>
https://ince.md/uploads/files/1698399785_met_49_sem.-i_2023_web.pdf
6. IANIOGLO, A. Datele generale și principalele evenimente politice, economice și sociale din Republica Moldova. În: publicația trimestrială *Tendențe în economia Moldovei*, nr. 49, 2023, Chișinău: INCE. ISSN 1857-3126. INCE. Disponibil: <https://doi.org/10.36004/nier.met.2023.49>
https://ince.md/uploads/files/1698399785_met_49_sem.-i_2023_web.pdf

Aprecieri și recunoașterea rezultatelor obținute în proiect (premiu, medalii, titluri, alte aprecieri). (Opțional)

Model: Nume, prenume; Distincția; Evenimentul (expoziție, concurs, târg ș.a.)

- VINOGRADOVA N., NOVAC A., IANIOGLO A., GUTIU T., MAIER L., FALA V., BOLDURAT V. „Evaluarea multidimensională a ecosistemului antreprenorial în Republica Moldova” - **Medalie de bronz**; International Exhibition of Innovation and Technology Transfer „EXCELLENT IDEA-2023”, 19-21 septembrie 2023 (Diploma, medalie – Anexa 7)
- VINOGRADOVA N., NOVAC A., IANIOGLO A., GUTIU T., MAIER L., FALA V., BOLDURAT V. „Evaluarea multidimensională și dezvoltarea ecosistemului antreprenorial la nivel național și regional în vederea impulsării sectorului IMM în Republica Moldova” - **Medalie de argint**; Expoziție Internațională Specializată „INFOINVENT-2023” (Proces verbal al ședinței Juriului Expoziției Internaționale Specializate „INFOINVENT 2023” din 23 noiembrie 2023 https://infoinvent.md/assets/files/Proces-verbal_Juriu-2023.pdf p.20; Diploma, medalie - Anexa 7)
- VINOGRADOVA Natalia; **Diploma de onoare** a Academiei de Științe a Moldovei pentru managementul eficient în cadrul Programului de Stat 20.80009.0807.38 „Evaluarea multidimensională și dezvoltarea ecosistemului antreprenorial la nivel național și regional în vederea impulsării sectorului IMM în Republica Moldova”; Hotărârea Prezidiului AȘM nr.52 din 30 ianuarie 2023 (Anexa 7).
- DOGA-MÎRZAC Mariana, **Medalie de aur**, Expoziția Internațională Specializată INFOINVENT 2023, Ediția XVIII, Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală a Republicii Moldova, Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale, Oficiul European de Brevete cu lucrarea II.B.11, Compartimentul II, Secția B, 22-23.12.2023, https://infoinvent.md/assets/files/Proces-verbal_Juriu-2023.pdf (pag.11)
<https://infoinvent.md/assets/files/catalog/catalog-2023.pdf> (pag.183) (Proces verbal al ședinței

Juriului Expoziției Internaționale Specializate „INFOINVENT 2023” din 23 noiembrie 2023; Diploma, medalie)

- DOGA-MÎRZAC Mariana. Lucrarea “Metodologia de determinare a Indicelui integral consolidat de evaluare și monitorizare a activității Incubatoarelor Universitare (Incubatoarelor de inovare amplasate în mediul universitar)” - **Diplomă de Excelență** (Anexa 7), Expoziția Europeană a Creativității și Inovării EUROINVENT, Ediția XV, Iași, România, 11-13 mai 2023.
- DOGA-MÎRZAC Mariana. “Methodology determining the comprehensive consolidated index for assessing and monitoring the activities of university incubators” - **Medalie de aur** (Anexa 7), International Exhibition of Innovation and Technology Transfer „Excellent Idea”, ASEM, Chișinău, Title “Methodology determining the comprehensive consolidated index for assessing and monitoring the activities of university incubators” 19-21 septembrie 2023.

12. Teze de doctorat / postdoctorat susținute și confirmate în anul 2023 de membrii echipei proiectului (opțional)

Rezultatele proiectului au fost parțial reflectate în cadrul tezilor de doctorat:

1) FALA Victoria. *Perfecționarea managementului competitivității exporturilor moldovenești*. Conducător științific: Stratan Alexandru, dr.hab., prof.

Teza a fost susținută la 29.09.2023, confirmată la 19.12.2023 (Decizia Consiliului de conducere al ANACEC nr. 10 din 19 decembrie 2023 cu privire la confirmarea titlurilor științifice de doctor conferite de către Consiliile științifice specializate. Online: <https://www.anacec.md/files/10.Confirmare-DR-CSS-19.12.2023.semnat.semnat.pdf>).

2) ATAMAN Viorica, drd. *Dezvoltarea incubatoarelor de afaceri orientate spre sistemul antreprenorial*. Conducător științific: Doga-Mîrzac Mariana, dr.hab., conf.univ. (Școala Doctorală de Științe Economice din USM, candidatura aprobată prin Ordinul USM nr.47c din 14.03.2023, anul 3, frecvență redusă). Referatul nr.3 “Cercetarea incubatoarelor de afaceri dintr-o perspectivă multidisciplinară”, care s-a audiat în cadrul Comisiei de îndrumare la data de 14.09.2023, include următoarele capitole: 1. Strategii inovative de reorganizare a incubatoarelor de afaceri, 2. Soluții viabile pentru mediul universitar în dezvoltarea incubatoarelor de afaceri, 3. Evaluarea tendințelor în dezvoltarea incubatoarelor de afaceri.

Alte informații/ activități:

➤ Materializarea rezultatelor obținute în proiect

1) În baza rezultatelor cercetării în cadrul proiectului au fost elaborate propuneri și recomandări la o serie de documente ale autorităților publice și altor instituții:

- Avizarea proiectului Strategiei Naționale de Dezvoltare Economică 2030, la solicitarea Consiliului Economic pe lângă Prim-ministru, 19.12.23 (Novac A., Vinogradova N.)
- Aviz la Programul Național în domeniul Cercetării și Inovării 2024-2027 (proiectul HGRM privind PNCI 20/27), la solicitarea Ministerului Educației și Cercetării August 2023 (Novac A., Vinogradova N.).
- Pregătirea informației privind activitatea întreprinderilor, inovare și ISD la solicitarea ADR mun.Chișinău, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, (Novac A., Vinogradova N., Maier L., Gutium T., Scr.Nr.53 din 28.09.2023)
- Avizarea Programului de dezvoltare a sistemului statistic național pentru anii 2023-2026, la solicitarea Biroului Național de Statistică (Vinogradova N., Novac A., Maier L., 23.05.2023)
- Elaborarea propunerilor cu privire la aprobarea Programului de lucrări statistice pentru anul 2024 (BNS), Biroul Național de Statistică (Novac A., Gutium T., Vinogradova N., 16.08.2023)
- Elaborarea priorităților de cercetare și a rezultatelor scontate pentru p. Ameliorarea mediului de afaceri și facilitarea dezvoltării antreprenoriatului, AȘM (Novac A., Vinogradova N., 16.01.2023)
- Elaborarea propunerilor pentru capitolul „Cercetări și politici prioritare în domeniul socio-economic al Republicii Moldova (probleme, rezultatele cercetărilor, recomandărilor pentru domeniul antreprenoriatului) pentru Raportul Starea științei 2022, AȘM (Novac A., Vinogradova N., 03.05.2023)
- Elaborarea propunerilor pentru programul de stat pe economie (scop, argumentare,obiective), AȘM (Novac A., Vinogradova N., 10.05.2023)
- Completarea chestionarului privind utilizarea IBN, care își propune sa identifice oportunitățile de îmbunătățire a acestuia din perspectiva utilizatorilor. La solicitarea Î.S. Institutul de Dezvoltare a Societății Informaționale (Vinogradova N., Novac A., Maier L., Boldurat V, Ianioglo A., Gutium T., Fală V.,)

2) Participarea în calitate de experți la completarea chestionarului OCDE „OECD Small Business Act for Europe Assessment Questionnaire (SBA Assessment) 2022-23”, datele căruia vor fi utilizate la calcularea *SME Policy Index 2024* (Indicele politicilor pentru IMM-uri 2024). Indicele respectiv caracterizează implementarea Actului întreprinderilor mici pentru Europa (Small Business Act for Europe - SBA) în țările OCDE, inclusiv Republica Moldova. Evaluarea se realizează pe cinci piloni: A) Guvern receptiv, B) Capitalul uman antreprenorial, C) Acces la finanțare, D) Acces la piețe, E) Productivitatea și inovații. Aceste capitole parțial corespund cu componentele ecosistemului antreprenorial, studiate în cadrul proiectului. Perioada completării chestionarului: octombrie 2022 – ianuarie 2023. Experți - Vinogradova N., Novac A., Maier L.

3) Recomandările cu privire la necesitatea adaptării cadrului legislativ lucrativ specific, orientat spre reglementarea incubatoarelor inovative și îmbunătățirea activității incubatoarelor din

mediul universitar au fost elaborate și transmise Ministerului Educației și Cercetării al Republicii Moldova (prin scrisoarea oficială a USM Nr.01/2727 din 20.09.2023).

Informație suplimentară referitor la activitățile membrilor echipei

- Membru/președinte al comitetului organizatoric/științific, al comisiilor, consiliilor științifice de susținere a tezelor
- VINOGRADOVA Natalia, IANIOGLO Alina / Consiliul Științific al INCE / membri
- VINOGRADOVA Natalia, NOVAC Alexandra, IANIOGLO Alina / Seminarul Științific de Profil al INCE la specialitățile: 521.03– Economie și management (în ramură) / membri.
- VINOGRADOVA Natalia, NOVAC Alexandra / Comisia Metodică a INCE / membri.
- NOVAC Alexandra, FALĂ Victoria / Comisia Etică a INCE / membri.
- DOGA-MÎRZAC Mariana / Ședința Seminarului Științific de Profil, susținerea tezei de doctor în științe economice, la specialitatea 521.03 Economie și management în domeniul de activitate, cu titlul "The model of quality management system in public organizations of constructions/ Modelul sistemului de management al calității în organizațiile publice de construcție", elaborată de către doctorandul Awny Zrikat (Israel), 26 Aprilie 2023, Universitatea de Stat din Moldova / președinte
- DOGA-MÎRZAC Mariana / Ședința Seminarului Științific de Profil, susținerea tezei de doctor în științe economice, la specialitatea 522. Finanțe, contabilitate, analiză economică, tema: Reconfigurarea contabilității manageriale în societățile de asigurări în contextul modernizării sistemului decizional intern, autor Vladimir Dolghi, 06 iulie 2023, Universitatea de Stat din Moldova / vicepreședinte
- DOGA-MÎRZAC Mariana / Ședința Seminarului Științific de Profil, susținerea tezei de doctor în științe economice, la specialitatea 522. *Finanțe, contabilitate, analiză economică*, teza de doctor în științe economice cu tema „Mecanisme de eficientizare a managementului finanțelor publice locale în Republica Moldova” doctoranda Eugenia Gheorghiuța, 22 iunie 2023, Universitatea de Stat din Moldova / vicepreședinte
- DOGA-MÎRZAC Mariana / Ședința Comisiei de îndrumare de audiere a Referatului științific nr.3 a drd. Ataman V., tema “Dezvoltarea incubatoarelor de afaceri orientat spre sistemul antreprenorial”, conducător Doga-Mîrzac M., dr.,conf.univ. USM / conducător
- NOVAC Alexandra / recenzent / Recenzia la teza de doctor a dnei Nasalciuc Irina cu titlul „Managementul investițiilor în sectorul energiei regenerabile a Republicii Moldova” (în cadrul Seminarului Științific de Profil al INCE, 27.04.2023).
- DOGA-MÎRZAC Mariana / International competition of student scientific works „Black Sea Science 2023” / 10.03.2023/ membru (evaluator)
- MULIC Andrei / Consiliul Științific al susținerii tezei de doctor în științe economice, la specialitatea 522. Finanțe, contabilitate, analiză economică, teza de doctor în științe economice cu

tema Instituțiile Financiare Internaționale și rolul lor în dezvoltarea sistemului economic al Republicii Moldo va, autor Stupachev Sergey, 03 aprilie 2023, ASEM / referent oficial

- VINOGRADOVA N., NOVAC A., MAIER L., IANIOGLO A./ Membri comitetului organizatoric a Conferinței Internaționale Științifico-Practice "Creșterea economică în condițiile globalizării", Ediția a 17-a, Octombrie 12-13, 2023

- VINOGRADOVA Natalia, NOVAC Alexandra, IANIOGLO A. / Membri comitetului științific a Conferinței Internaționale Științifico-Practice "Creșterea economică în condițiile globalizării", Ediția a 17-a, Octombrie 12-13, 2023

- VINOGRADOVA Natalia, NOVAC Alexandra. / Moderatori ai Sesiunii I "Ecosistem antreprenorial, competitivitate și reziliență economică" a Conferinței Internaționale Științifico-Practice "Creșterea economică în condițiile globalizării", Ediția a 17-a, Octombrie 12-13, 2023

- VINOGRADOVA, N., DOGA-MIRZAC M., MULIC A., GHERJAVCA S., NOVAC A., ULIAN E., ATAMAN V. / membri ai comitetului organizatoric / Masa rotundă "Necesitatea activității incubatorului universitar în vederea formării competențelor antreprenoriale ale tinerilor antreprenori", organizată de USM, Facultatea de Științe Economice, și INCE, Secția Cercetări în antreprenariat; 19.05.2023;

- MULIC A./ Moderator / Masa rotundă "Necesitatea activității incubatorului universitar în vederea formării competențelor antreprenoriale ale tinerilor antreprenori", organizată de USM, Facultatea de Științe Economice, și INCE, Secția Cercetări în antreprenariat; 19.05.2023;

- VINOGRADOVA, N., NOVAC A., DOGA-MIRZAC M., GUTIU T. / membri ai comitetului organizatoric / Masa rotundă „Provocările și perspectivele dezvoltării IMM-urilor în Republica Moldova”, 18.12.2023;

- VINOGRADOVA, N. / Moderator / Masa rotundă „Provocările și perspectivele dezvoltării IMM-urilor în Republica Moldova”, 18.12.2023;

- IANIOGLO Alina / Președinte al Comisiei de susținere a tezelor de Master la specialitatea „Managementul marketingului”, Universitatea de Stat din Comrat, 30 mai 2023.

- IANIOGLO Alina / Președinte al Comisiei de susținere a tezelor de Master la specialitatea „Administrarea afacerilor”, Universitatea de Stat din Comrat, 31 mai 2023.

- Ghidarea studenților în cadrul Cercului științific "Tânărul Financist" din cadrul Departamentului Finanțe și Bănci din 24.11.23, (Disponibil: https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=844980244295645&id=100063510309212):

- Galușceac Daniela (anul II, BA 2201) "FinTech: analiza gestionării finanțelor la nivel micro- și macroeconomic" (GHERJAVCA S.)
- Popescu Valeria (anul III, FB 2101) "Managementul financiar eficient — baza pentru asigurarea dezvoltării durabile a întreprinderii" (GHERJAVCA S.)

- Redactor / membru al colegiilor de redacție al revistelor naționale / internaționale (Opțional)
- DOGA-MÎRZAC Mariana / Scientific Papers Series “Management, Economic Engineering and Rural Development”, Bucuresti / membru colegiului de redacție
- DOGA-MÎRZAC Mariana / International Journal of Economics, Finance and Management Sciences (IJEFM), <https://www.sciencepg.com/j/ijefm> / recenzent
- DOGA-MÎRZAC Mariana / Scientific Journal “Economic & Engineering Studies”, Cahul / membru al colegiului de redacție
- MULIC Andrei / Revistă științifică internațională online în domeniul științelor economice și sociale „Balkan Economic Review”, Universitatea „Cote d’Azur” Nița, Franța, <https://www.balkaneconomicreview.net/> Membru al colegiului de redacție, recenzent pentru revistă
- MULIC Andrei / Revista științifică „Studia Universitatis”, Științe exacte și economice, Cat. B, Universitatea de Stat din Moldova, <http://studiamsu.eu/stiinte-exacte-si-economice/> recenzent pentru revistă
- MULIC Andrei / Referent al Editurii ASE pentru domeniile „Finanțe, asigurări și burse de valori”, „Analiză și evaluare economico-financiară”, Academia de Studii Economice din Bucuresti, <https://www.ase.ro/> Membru al colegiului de redacție, recenzent
- IANIOGLO Alina / recenzent / Journal of Business Economics and Management (IF 2.596), 2023.
- VINOGRADOVA N. / „Информация и инновации”, Rusia / Recenzent (1 recenzie)
- GUTIU T. / „Sustainability” indexată în Scopus, Web of Science, Impact factor 3,9 / Recenzent (1 recenzie)
- VINOGRADOVA N. / „Cracow Review of Economics and Management”, Poland / Recenzent (1 recenzie)
- VINOGRADOVA N. / „Economie și Sociologie” B+, INCE / Recenzent (1 recenzie)
- NOVAC A. / „Economie și Sociologie” B+, INCE / Recenzent (1 recenzie)
- GUTIU T. / „Economie și Sociologie” B+, INCE / Recenzent (1 recenzie)
- VINOGRADOVA N. / Revista „ACADEMOS”, AȘM”, B / Recenzent (2 recenzii)
- IANIOGLO Alina / Revista „ACADEMOS”, AȘM”, B / Recenzent (1 recenzie)
- NOVAC A. / Revista „ACADEMOS”, AȘM”, B / Recenzent (2 recenzii)
- GUTIU T. / Revista „ACADEMOS”, AȘM”, B / Recenzent (1 recenzie)
- VINOGRADOVA N. / Revista „Intellectus”, AGEPI, B / Recenzent (1 recenzie)
- NOVAC A. / Revista „Intellectus”, AGEPI, B / Recenzent (2 recenzii)

➤ Altele (experți, grupuri de lucru)

- DOGA-MÎRZAC Mariana / Membru al Comisiei de evaluare a dosarelor pentru conferirea titlurilor științifico-didactice în domeniul fundamental al științei *04 Business, administrare și drept*, domeniul general de studii *041 Științe economice* constituită prin Hotărârea Senatului USC din 26.01.2023 (proces-verbal nr. 06) Șchiopu I. și Nedelcu A. / expert
- DOGA-MÎRZAC Mariana / Membru al Comisiei de evaluare a Dosarului pentru conferirea titlurilor științifico-didactice în domeniul fundamental al științei *04 Business, administrare și drept*, domeniul general de studii *041 Științe economice* constituită prin Hotărârea Senatului ASEM din 26.05.2023 (proces-verbal nr. 12) Moroi T. / expert
- GHERJAVCA Svetlana / Membru al grupului de lucru nr.4 pentru elaborarea Standardelor de calificare, nivel 6 CNC, nivel 7 CNC, nivel 8 CNC, domeniul general de studiu 041 Științe Economice, pentru domeniul de formare profesională 0412 Finanțe și Bănci (12.2021 – 01. 2022)
- GHERJAVCA Svetlana / Membru al Comitetului organizatoric / Conferința Științifică Internațională "Paradigme moderne în dezvoltarea economiei naționale și mondiale"/ International Scientific Conference "Modern paradigms in the development of the national and world economy", Facultatea Științe Economice, USM, 28-29.10.2022.
- GHERJAVCA Svetlana / Membru al Comitetului științific / Sesiunea națională cu participare internațională de comunicări științifice studentești, ediția a XXVII-a, Secțiunii 1: Managementul și dezvoltarea durabilă a afacerilor în sec. XXI, 15.02 -15.03. 2023, USM.

➤ RECENZII la teze de doctor

- NOVAC Alexandra / recenzent / Recenzia la teza de doctor a dnei Nasalciuc Irina cu titlul „Managementul investițiilor în sectorul energiei regenerabile a Republicii Moldova” (în cadrul Seminarului Științific de Profil al INCE, 27.04.2023).
- NOVAC A. Recenzia la teza de doctor a dnei FALA Victoria cu titlul ”Perfecționarea managementului competitivității exporturilor moldovenești” (în cadrul ședinței Secțiilor).
- IANIOGLO Alina / recenzent / elaborată Recenzia asupra tezei de doctor în științe economice cu titlul „Strategii investiționale de modernizare a sectorului vitivinicol”, prezentată spre discutare în cadrul Seminarului Științific de Profil în vederea obținerii titlului de doctor în științe economice la specialitatea 521.03 – Economie și management în domeniul de activitate, autor Tatiana IAȚIȘIN, conducător științific Angela TIMUȘ, dr., conf. cercet., 2023.
- IANIOGLO Alina / Elaborat Avizul la rezumatul tezei de doctor a Dlui GRIGORE Emil “Eficientizarea proceselor și instrumentelor manageriale în cadrul unităților spitalicești”, specialitatea 521.03, 2023.

➤ Dezvoltarea personalului (cursuri)

- VINOGRADOVA N. Training-ul „Horizon Europe Proposal Writing Camp for Moldova”, organizat de ANCD și Comisia Europeană, 13-17 noiembrie, 2023 (Certificat).
- IANIOGLO A. Workshop: „Pedagogy, Curriculum Transformation and Global Challenges”, organizat în cadrul Fulbright specialist program, Pace University, New York City, USA and AUM of Moldova. 20 hours, 4.05-18.05.2023. (Certificat)
- IANIOGLO A. Modulul „Competențe psiho-pedagogice în mediul universitar” din cadrul Programului de formare continuă „Exercițiu de învățare prin colaborare intrauniversitară”, USM, 18-30.01.2023.
- DOGA-MÎRZAC M., MULIC A., GHERJAVCA S. Training „Cucerirea Everestului” în cadrul Programului Reforme Instituționale și Structurale în Moldova, USAID, Facultatea Științe Economice, USM, 03.02.2023. Disponibil: https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=pfbid0CEqfYFWWhHUwSsmPe44i1GTZEyaTcpmPgyQg7yFzmUaLYXcetwog6jJAV7XC78Pskl&id=100063510309212
- DOGA-MÎRZAC M., MULIC A., GHERJAVCA S. Training organizat de către OTP Bank: INTERNAL CONTROL & RISK AWARENESS, 08.09-15.12.23.
- DOGA-MÎRZAC Mariana. Teacher training “Enhancing Moldova’s Europeanization Through Innovative Teaching Practices”, Moldova State University and University of Tartu, Estonia, 23-24.08.2023.
- DOGA-MÎRZAC Mariana. Program de formare “Evaluarea formativă în învățământul universitar”, certificat nr. CT1212/23, 120 ore (4 credite), USM, 06.05-27.05.2023.
- DOGA-MÎRZAC Mariana. Program de formare continuă „Exercițiu de învățare prin colaborare intrauniversitară”: Modulul „Competențe psiho-pedagogice în mediul universitar”, certificat nr. CT1066/23, 120 ore (4 credite), (18.01-23.01.2023); Modulul “Interculturalitatea în mediul universitar”, certificat nr. CT0859/23 , 60 ore (2 credite), USM. (17.01-18.01.2023); Modulul “Comunicarea în mediul digital”, certificat nr. CT0918/23, 60 ore (2 credite), (23.01-24.01.2023); Modulul “Cultura civică”, certificat nr. CT0988/23, 90 ore (2 credite), (16.01-01.02.2023); Modulul “Cultura limbii în mediul universitar”, certificat nr. CT0791/23, 60 ore (2 credite), USM. (17.01-18.01.2023);
- MULIC Andrei. Trainingul pentru Traineri (TOT SIYB) privind implementarea Programului SIYB, CERTEFICATUL DE INSTRUCTOR INTERNAȚIONAL în livrarea Programului SYIB, GYIB
- MULIC Andrei. „ZOOM IN BANKING”, Victoriabank, 01.10.2022-04.07.2023.
- MULIC Andrei. Berkeley, Inovational Bussines, UC Berkeley California, Sutaradja Center for Enterpreneurship & Tehnology, USA, ianuarie 2023.
- MULIC Andrei. USAID, Berkeley Method of Entrepreneurship Fundamentals BOOTCAMP, Inovational Bussines, UC Berkeley California, Sutaradja Center for Enterpreneurship & Tehnology, USA, June 2023.

- MULIC Andrei. Webinarul de formare „Accesul și utilizarea revistelor științifice electronice full-text în activitățile științifice, practice și educaționale ale Universității de Stat din Moldova”, EBSCO Information Services, 23.10.2023.
- GHERJAVCA Svetlana. Program de formare continuă Modul PSIHOPEDAGOGIC, certificat AL nr. 0065828, 1800 ore (60 credite), 2022-2023.
- ATAMAN Viorica. Modul de instruire Managementul resurselor umane, în cadrul programului Educația antreprenorială, nr.PEA/MRU/173, ODA, 26-27.06.2023 (16 ore academice)
- ATAMAN Viorica, Modul de instruire Marketing și vânzări, în cadrul programului Educația antreprenorială, nr.PEA/MRU/353, ODA, 11-12.07.2023 (16 ore academice)
- ATAMAN Viorica. Modul de instruire Managementul proceselor în afaceri, în cadrul programului Educația antreprenorială, nr.PEA/MRU/437, ODA, 27-28.07.2023 (16 ore academice)
- ATAMAN Viorica. Seminar “Sisteme de management integrat”, organizat de Centrul de Formare Antreprenorială a Camerei de Comerț și Industrie, nr. SMI-23/665, 23.03.2023 (6 ore academice)

➤ **Cereri de proiect:**

1. INTERNEWS: concursul de selectare a experților independenți pentru analiza în profunzime a trei sondaje naționale privind percepția publicului despre mass-media ”In-depth analysis of national surveys”, februarie 2023, Vinogradova N., Novac A., Doga-Mîrzac M., Maier L. (Respinsă)
2. GIZ: cerere de proiect „Fostering Entrepreneurship of Ukrainian Refugees in Moldova as a Means of Social Integration”, elaborată în comun cu Chair in Small Business and Entrepreneurship (LEMEX), University of Bremen, Germania, în cadrul programului „Digital Transformation of Small and Medium-sized Enterprises in Eastern Partnership countries Programme”, comandat de Ministerul Federal pentru Cooperare Economică și Dezvoltare al Germaniei (https://www.linkedin.com/posts/giz-moldova_germancooperation-activity-7121093763401195520-G1Ja?utm_source=share&utm_medium=member_desktop), octombrie 2023, Stratan A., Vinogradova N., Colesnicova T. (în curs de examinare).

13. Concluzii

- (1) Scopul și obiectivele proiectului la etapa a.2023 au fost realizate de către echipele de cercetare din cadrul Institutului Național de Cercetări Economice al ASEM (leader) și Universității de Stat din Moldova.
- (2) Rezultatele obținute au impact științific și economic, fiind materializate în formă de avize, recomandări, expertize.
- (3) Rezultatele cercetărilor efectuate în cadrul proiectului au fost prezentate în a.2023 de către membrii echipei la 3 expoziții internaționale de inovare (EUROINVENT, Ediția XV, Iași, România;

INFOINVENT 2023, Chișinău, Moldova; „EXCELLENT IDEA”, Chișinău, Moldova) cu obținerea a două medalii de aur, a unei medalii de argint, a unei medalii de bronz și a unei Diplome de Excelență.

(4) Valorificarea și diseminarea rezultatelor anului 2023 au fost efectuate prin publicarea a 36 lucrări științifice cu referire la proiect. Echipa proiectului a participat cu 33 prezentări la diferite manifestări științifice internaționale, desfășurate în străinătate și în Republica Moldova, inclusiv la ședințe plenare. În cadrul proiectului au fost organizate trei evenimente științifice.

Conducătorul de proiect VINOGRADOVA Natalia

Data: 12.01.2024

LȘ

Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect în anul 2023**„Evaluarea multidimensională și dezvoltarea ecosistemului antreprenorial la nivel național și regional în vederea impulsivării sectorului IMM în Republica Moldova”**Cifrul proiectului 20.80009.0807.38

Pentru anul 2023 1 pagină

Rezumat

Proiectul 20.80009.0807.38 „Evaluarea multidimensională și dezvoltarea ecosistemului antreprenorial la nivel național și regional în vederea impulsivării sectorului IMM în Republica Moldova” s-a realizat în parteneriat dintre Institutul Național de Cercetări Economice (INCE) al ASEM (leader) și Universitatea de Stat din Moldova (USM).

În anul 2023 proiectul s-a axat pe evaluarea tendințelor schimbării ecosistemului antreprenorial în Republica Moldova și analiza evoluției componentelor-cheie ale acestuia. Pentru realizarea scopului respectiv de către echipa INCE a proiectului au fost îndeplinite următoarele obiective: (1) Generalizarea rezultatelor evaluării multidimensionale a ecosistemului antreprenorial și evaluarea tendințelor schimbării acestuia în Republica Moldova în anii 2020-2022, pe componentele ecosistemului antreprenorial: finanțare, capitalul uman, cultura antreprenorială, inovațiile, infrastructura, inclusiv instituțiile de susținere a antreprenoriatului, piețele, cadrul normativ și reglementarea; (2) Perfecționarea modelului econometric pentru prognozarea principalilor indicatori ai sectorului IMM pe termen mediu în Republica Moldova și elaborarea prognozei respective pentru anii 2023-2026; (3) Elaborarea concluziilor și recomandărilor, orientate spre dezvoltarea ecosistemului antreprenorial și îmbunătățirea politicilor de susținere a IMM-urilor din Republica Moldova.

Cercetarea echipei USM în cadrul proiectului în a.2023 a fost orientată spre elaborarea schemei-model, orientate spre incubarea tinerilor antreprenori în vederea formării unei afaceri viabile și dezvoltării regionale, precum și evidențierea concluziilor și elaborarea recomandărilor pentru consolidarea incubatoarelor de afaceri amplasate în mediul universitar în contextul îmbunătățirii ecosistemului antreprenorial în Republica Moldova.

Rezultatele cercetărilor efectuate în cadrul proiectului au fost prezentate în a.2023 de către membrii echipei la expozițiile internaționale de inovare (EUROINVENT, Ediția XV, Iași, România; INFOINVENT 2023, Chișinău, Moldova; „EXCELLENT IDEA”, Chișinău, Moldova) cu obținerea a două medalii de aur, a unei medalii de argint, a unei medalii de bronz și a unei Diplome de Excelență.

Valorificarea și diseminarea rezultatelor anului 2023 au fost efectuate prin publicarea a 36 lucrări științifice cu referire la proiect, dintre care 1 articol în reviste din bazele de date Web of Science și SCOPUS; 5 articole în alte reviste din străinătate recunoscute. Echipa proiectului a participat cu 33 prezentări la diferite manifestări științifice internaționale, desfășurate în străinătate și în Republica Moldova, inclusiv la ședințe plenare. În cadrul proiectului au fost organizate trei evenimente științifice.

For the year 2023 1 page

Summary

The Project 20.80009.0807.38 „Multidimensional assessment and development of the entrepreneurial ecosystem at national and regional level in order to boost the SME sector in the Republic of Moldova” was carried out in partnership between the National Institute for Economic Research (NIER) of AESM (leader) and the State University of Moldova (SUM). In 2023, the project focused on the evaluation of the trends of change of the entrepreneurial ecosystem in the Republic of Moldova and the analysis of the evolution of its key components.

In order to achieve that goal, the following objectives were met by the NIER team of the project: (1) Generalization of the results of the multidimensional assessment of the entrepreneurial ecosystem and the evaluation of its change trends in the Republic of Moldova in the years 2020-2022, with regard to the components of the entrepreneurial ecosystem: financing, human capital, entrepreneurial culture, innovations, infrastructure, including entrepreneurship support institutions, markets, normative framework and regulation; (2) Improving the econometric model for forecasting the main indicators of the SME sector in the medium term in the Republic of Moldova and developing the respective forecast for the years 2023-2026; (3) Elaboration of conclusions and recommendations, oriented towards the development of the entrepreneurial ecosystem and the improvement of policies to support SMEs in the Republic of Moldova.

The research of the SUM team within the project in 2023 was oriented towards the development of the model scheme, oriented towards the incubation of young entrepreneurs in order to form a viable business and regional development, as well as the highlighting of conclusions and the elaboration of recommendations for the consolidation of business incubators located in the university environment in the context of improving the entrepreneurial ecosystem in the Republic of Moldova.

The results of the research carried out within the project were presented by the team members in 2023 at three international innovation exhibitions (EUROINVENT, XV Edition, Iasi, Romania; INFOINVENT 2023, Chisinau, Moldova; "EXCELLENT IDEA", Chisinau, Moldova) and were awarded with the two gold medals, one silver medal, one bronze medal and a Diploma of Excellence.

The dissemination of the results of 2023 was carried out by publishing 36 scientific papers with reference to the project, of which 1 article was published in a journal from SCOPUS database; 5 articles - in other recognized foreign journals. The project team participated with 33 presentations at various international scientific events, held abroad and in the Republic of Moldova, including in plenary sessions. Three scientific events were organized within the project.

Conducătorul de proiect VINOGRADOVA Natalia

Data: 12.01.2024

LȘ

**Lista lucrărilor științifice, științifico-metodice și didactice
publicate în anul 2023 în cadrul proiectului din Programul de Stat**

„Evaluarea multidimensională și dezvoltarea ecosistemului antreprenorial la nivel național și regional în vederea impulsivării sectorului IMM în Republica Moldova”

1. Monografii (recomandate spre editare de consiliul științific/senatul organizației din domeniile cercetării și inovării)

1.1. monografii internaționale

1.2. monografii naționale

2. Capitle în monografiile naționale/internaționale

3. Editor culegere de articole, materiale ale conferințelor naționale/internaționale

4. Articole în reviste științifice

4.1. în reviste din bazele de date Web of Science și SCOPUS (cu indicarea factorului de impact IF)

1. SPEIAN, Olesia. Debt Dynamics under Uncertainty: Evidence from the Republic of Moldova. In: *Economics Studies (Ikonomicheski Izsledvania) journal*, issue 2, 2024, ISSN 0205-3292 (confirmat de editor – a se vedea Anexa 8) (SCOPUS Q4, IF=0.34) <https://www.iki.bas.bg/en/economic-studies-journal-0>

4.2. în alte reviste din străinătate recunoscute

2. ГУТЮМ, Татьяна. Эконометрическая модель прогнозирования развития предпринимательства в Республике Молдова. В: *Информация и инновации*. 2023, том. 18, № 3, с. 5-20. ISSN 1994-2443. 0,80 с.а. BDI: DOAJ, the Russian Science Citation Index (RSCI in Web of Science), Crossref, reviewed in the VINITI RAS Database. Disponibil: <https://doi.org/10.31432/1994-2443-2023-18-3-5-20>
3. TOMSA, Aurelia. Features of regional development of small and medium-sized enterprises in Moldova. In: *The Journal Contemporary Economy*. 2023, Volume 8, Issue 2, pp. 19-24. ISSN 2537 – 4222. 0,4 с.а. BDI: EconPapers (RePEc), IDEAS, BASE, SCPIO, OAJI, ResearchBib, CEEOL (Central and Eastern European Online Library), Index Copernicus International – ICI Journals Master List. Disponibil: http://www.revec.ro/images/images_site/articole/article_71668ceaac51d580cb2772886d276ab8.pdf
4. IANIOGLO, A. Finance as a crucial component of entrepreneurial ecosystem: constraints and perspectives in the Republic of Moldova. *Romanian Journal of Economics*, Vol.57, 2023. Disponibil: <https://revecon.ro/content/volume-57-2023>.
5. DOGA-MÎRZAC M., ATAMAN V. University Professors' Perceptions of the Creation of

University Incubators to develop Students' Entrepreneurial Skills: The Case of Moldova State University, Volume 2023, Article ID 532523, Journal of e-Learning and Higher Education, 13 pages, DOI: 10.5171/2023.532523, Disponibil: <https://ibimapublishing.com/articles/JELHE/2023/532523/>, <https://ibimapublishing.com/articles/JELHE/2023/532523/532523-1.pdf>

6. DOGA-MÎRZAC M., ATAMAN V. The Potential University Environment of Entrepreneurship Development Through the Lens of Business Incubators, International Journal of Economics, Finance and Management Sciences, Volume 11(5), October 2023, Pages 234-245, DOI: 10.11648/j.ijefm.20231105.13 Disponibil: <https://www.sciencepublishinggroup.com/article/10.11648.j.ijefm.20231105.13>

4.3. în reviste din Registrul National al revistelor de profil, cu indicarea categoriei

Cat. B

7. NOVAC, A. Capitalul uman din Republica Moldova - sursă importantă pentru activitatea antreprenorială. În: *Intellectus*, nr.1/2023, pp. 45-57 - 0,93 c.a. Disponibil: <https://doi.org/10.56329/1810-7087.23.1.05> , https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/185484
8. MAIER, L. Tipurile de inovații în cadrul întreprinderilor din Republica Moldova. În: *Intellectus*, nr.1/2023, pp. 31-44 - 1,01 c.a. DOI: 10.56329/1810-7087.23.1.04
9. NOVAC, A. Barierele IMM-urilor din Republica Moldova în calea inovării. În: *Akadosmos*, Nr.2 (69), 2023, pp.105-115, DOI: <https://doi.org/10.52673/18570461.23.2-69.12>. Disponibil: <http://akadosmos.asm.md/files/105-115.pdf>
10. ATAMAN V. Inovația și întreprinderile inovatoare studiu comparativ: România și Republica Moldova. În: *Studia Universitatis, USM. Seria Științe Economice și ale Comunicării*, nr. 11(01), p.3-8, Chișinău, 2023, ISSN 2587-4446. Categoria B. Disponibil: <https://economy.studiamsu.md/nr-1-2023/> , https://ibn.idsi.md/sites/default/files/j_nr_file/SUM-St.-econom-si-ale-comunic-1.pdf

4.4. în alte reviste naționale

5. Articole în culegeri științifice naționale/internaționale

5.1. culegeri de lucrări științifice editate peste hotare

5.2 culegeri de lucrări științifice editate în Republica Moldova

6. Articole în materiale ale conferințelor științifice

6.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

11. NOVAC Alexandra. Competencies of Graduates from Educational Institutions in the Republic of Moldova: An Entrepreneurial Perspective. In: *Proceedings of XIX. International Balkan and Near Eastern Social Sciences Congress Series on Economics, Business and*

Management, Plovdiv / Bulgaria, April 08-09, 2023/ Ed. Mariana IVANOVA, Dragica ODZAKLIESKA, Rasim YILMAZ. ISBN: 978-619-203-339-2, pp.268-274. Disponibil: https://www.ibaness.org/conferences/plovdiv_2023/ibaness_plovdiv_proceedings_draft_2.pdf 0.53 c.a

12. GUTIUM, Tatiana. Small and Medium-Sized Enterprises in the Republic of Moldova: Trends, Challenges and Forecasts. In: International Symposium Experience. Knowledge. Contemporary Challenges „Humanity is reshaping itself. Let's think beyond the Present”; 11th Edition, December 14th-15th, 2022. București: Editura „ARTIFEX”, 2022, pp. 216-225. ISBN 978-606-8716-69-5. 0,40 c.a. (publicat în 2023) Disponibil: http://dspace.ince.md/jspui/bitstream/123456789/1800/1/Small_and_medium-sized_enterprises_in_the_RM.pdf
13. TOMSA, Aurelia. Retrospectiva dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii în Republica Moldova. In: International Symposium Experience. Knowledge. Contemporary Challenges „Humanity is reshaping itself. Let's think beyond the Present”; 11th Edition, December 14th-15th, 2022. București: Editura „ARTIFEX”, 2022, pp. 254-261. ISBN 978-606-8716-69-5. 0,3 c.a. (publicat în 2023) Disponibil: <http://dspace.ince.md/jspui/handle/123456789/1823>
14. MULIC A., ULIAN E. Evaluation of the skills and competences obtained within the entrepreneurial education in the university environment and the need for the activity of the university incubator in order to train the skills and competences of future entrepreneurs, *International conference „Curent economic trends in emerging and developing countries”*, TIMTED, 08-09.06.2023, Timișoara, Romania. Disponibil: <https://www.timted.ro/wp-content/uploads/Abstract-Book-TIMTED-25-05-2023.pdf>

6.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

15. IANIOGLO, A. Finanțarea antreprenorială în Republica Moldova: opinia antreprenorilor. In: Creșterea economică în condițiile globalizării, conferința internațională științifico-practică, ed. 17, 12-13 octombrie 2023. Chișinău: INCE, 2023, Vol.1, pp.99-107. Disponibil: <https://doi.org/10.36004/nier.cecg.I.2023.17.10>
16. IANIOGLO, A. *Rolul creditării bancare în finanțarea întreprinderilor din Republica Moldova*. În: Culegerea de articole ale Conferinței științifico-practice internaționale "Știință. Educație. Cultură". Comrat: USC, 2023 Vol.1. 2023. ISBN 978-9975-83-254-0; 978-9975-83-255-7, pp. 121-125. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/nauka-obrazovanie-kultura-posvyashchennaya-32-godovshchine-kgu-tom-1.pdf 0,3 c.a.
17. NOVAC Alexandra. CALCATINGE L. Evoluții recente privind fenomenul insolvențabilității în Republica Moldova. În: Culegerea Conferinței științifico-practice internaționale «Știință. Educație.Cultură», Comrat, 2023, pp. 59-63, ISBN 978-9975-83-254-0. - 0,34 c.a Disponibil: https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/179300
18. NOVAC A. *Principalele tendințe în demografia întreprinderilor în Republica Moldova*. În:

Conferința Internațională Științifico-Practică "Creșterea economică în condițiile globalizării", Ediția a 17-a, Octombrie 12-13, 2023, Chișinău. – Chișinău: INCE, 2023, Vol.1, pp.87-98. Disponibil:<https://doi.org/10.36004/nier.cecg.I.2023.17.9>

19. MAIER L. Contribuția IMM-urilor din Republica Moldova, inclusiv pe clase de mărime, la crearea locurilor de muncă în perioada 2015-2021. În: *Culegerea de articole ale Conferinței științifico-practice internaționale "Știință. Educație. Cultură"*. Comrat: USC, 2023 Vol.1. 2023. ISBN 978-9975-83-254-0; 978-9975-83-255-7, pp. 144-148. – 0,3 c.a. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/nauka-obrazovanie-kultura-posvyashchennaya-32-godovshchine-kgu-tom-1.pdf

20. VINOGRADOVA, N. Рынки как компонент предпринимательской экосистемы. În: *"Știință. Educație. Cultură", conferința științifico-practică internațională*, Comrat, 2023, ISBN 978-9975-83-254-0; 978-9975-83-255-7, pp. 210-214, 0,3 c.a. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/nauka-obrazovanie-kultura-posvyashchennaya-32-godovshchine-kgu-tom-1.pdf

6.3. în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională

6.4. în lucrările conferințelor științifice naționale

21. DOGA-MÎRZAC M., ATAMAN V. Dezvoltarea competențelor antreprenoriale ale studenților în viziunea mediului universitar, IX Conferința Națională Științifico-Practică "ПРОБЛЕМЫ И ВЫЗОВЫ ЭКОНОМИКИ РЕГИОНА В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ", 07.12.2023, Universitatea de Stat din Comrat, ISBN 978-9975-83-277-9. Pp. 191-198. Disponibil: <https://kdu.md/images/Files/ix-nacionalnaya-nauchno-prakticheskaya-konferenciya-sbornik-statej-2023.pdf>

22. GHERJAVSA S. Metode moderne de finanțare a afacerii. IX Conferința Națională Științifico-Practică "ПРОБЛЕМЫ И ВЫЗОВЫ ЭКОНОМИКИ РЕГИОНА В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ", 07.12.2023, Universitatea de Stat din Comrat, ISBN 978-9975-83-277-9, pp.150-155. Disponibil: <https://kdu.md/images/Files/ix-nacionalnaya-nauchno-prakticheskaya-konferenciya-sbornik-statej-2023.pdf>

7. Teze ale conferințelor științifice

7.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

23. IANIOGLO A. Financing entrepreneurship and the effects of COVID-19 pandemic. In "Smart Sustainable Development and Digital Transformation", Book of abstracts, The International Conference "Resilience and competitiveness of the national economies - under the sign of creativity, crisis and conflicts" - RESILNAT- 3C, Institutul de Economie Națională, România, București, 15-16 iunie 2023, p.91. https://www.ien.ro/sites/default/files/Book%20of%20abstracts_Resilnat%202023_15.06.2023.pdf

7.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

24. GUTIU, Tatiana, TOMȘA, Aurelia. Econometric model for forecasting SMES development in the medium term. Case of Moldova. In: *Competitivitatea și inovarea în economia cunoașterii. Culegere de rezumate*. Ediția a 26-a rezumate, 23-24 septembrie 2022, Chișinău. Chișinău Republica Moldova: Centrul Editorial-Poligrafic al ASEM, 2022, p. 19. ISBN 978-9975-155-93-9. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/19b.pdf
25. STRATAN, A., FALA, V. Infrastructure and international competitiveness: trends and challenges. În: 27th International Scientific Conference „Competitiveness and innovation in the knowledge economy”, September 22-23, 2023, Book of Abstracts, p.5, 0,04 c.a.

7.3. în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională

7.4. în lucrările conferințelor științifice naționale

Notă: vor fi considerate teze și nu articole materialele care au un volum de până la 0,25 c.a.

8. Alte lucrări științifice (recomandate spre editare de o instituție acreditată în domeniu)

26. NOVAC, A. Mediul de afaceri (Capitolul al V-lea) În: publicația trimestrială *Tendențe în economia Moldovei*, nr. 47/2023, pp.58-60, Chisinau: INCE. Disponibil: https://ince.md/uploads/files/1674653188_met_nr.47_trim._iii_2022.pdf.
<https://doi.org/10.36004/nier.met.2023.47>
27. IANIOGLO, A. Datele generale și principalele evenimente politice, economice și sociale din Republica Moldova. În: publicația trimestrială *Tendențe în economia Moldovei*, nr. 47, 2023, Chișinău: INCE. ISSN 1857-3126. Disponibil: https://ince.md/uploads/files/1674653188_met_nr.47_trim._iii_2022.pdf.
<https://doi.org/10.36004/nier.met.2023.47>
28. NOVAC, A. Mediul de afaceri (Capitolul al V-lea) În: publicația trimestrială *Tendențe în economia Moldovei*, nr. 48/2023, pp.65-67, Chisinau: INCE. Disponibil: https://ince.md/uploads/files/1682586257_met_48_es_web.pdf.
<https://doi.org/10.36004/nier.met.2023.48>
29. IANIOGLO, A. Datele generale și principalele evenimente politice, economice și sociale din Republica Moldova. În: publicația trimestrială *Tendențe în economia Moldovei*, nr. 48, 2023, Chișinău: INCE. ISSN 1857-3126. INCE. Disponibil: https://ince.md/uploads/files/1682586257_met_48_es_web.pdf.
<https://doi.org/10.36004/nier.met.2023.48>
30. NOVAC, A. Mediul de afaceri (Capitolul al V-lea) În: *publicația trimestrială Tendențe în economia Moldovei*, nr. 49/2023, ISSN 1857-3126, pp.66-73, Chisinau: INCE. Disponibil: <https://doi.org/10.36004/nier.met.2023.49>
https://ince.md/uploads/files/1698399785_met_49_sem.-i_2023_web.pdf
31. IANIOGLO, A. Datele generale și principalele evenimente politice, economice și sociale din Republica Moldova. În: publicația trimestrială *Tendențe în economia Moldovei*, nr. 49, 2023, Chișinău: INCE. ISSN 1857-3126. INCE. Disponibil:

<https://doi.org/10.36004/nier.met.2023.49>

https://ince.md/uploads/files/1698399785_met_49_sem.-i_2023_web.pdf

9. Brevete de invenții și alte obiecte de proprietate intelectuală, materiale la saloanele de invenții

32. VINOGRADOVA N., NOVAC A., IANIOGLO A., GUTIU T., MAIER L., FALA V., BOLDURAT V. Poster la Expoziția Internațională de Inovații și Transfer Tehnologic „EXCELLENT IDEA-2023”, Ediția a 2-a, 19-21 septembrie 2023, Chișinău, Republica Moldova. - Medalie de bronz (Diploma – Anexa 7).
33. VINOGRADOVA N., NOVAC A., IANIOGLO A., GUTIU T., MAIER L., FALA V., BOLDURAT V. Poster la Expoziția Internațională Specializată ”INFOINVENT 2023”, organizată de AGEPI în parteneriat cu Ministerul Educației și Cercetării (MEC), Ministerul Culturii (MC), Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare (ANCD) și Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare (ANACEC), 22-24 noiembrie 2023 . – Medalie de argint (Proces verbal al ședinței Juriului Expoziției Internaționale Specializate „INFOINVENT 2023” din 23 noiembrie 2023, https://infoinvent.md/assets/files/Proces-verbal_Juriu_2023_.pdf)
34. DOGA-MÎRZAC M. Poster la expoziția Internațională Specializată INFOINVENT 2023, Ediția XVIII, 22-23.12.2023, Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală a Republicii Moldova, Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale, Oficiul European de Brevete, Republica Moldova. – Medalie de aur. (Proces verbal al ședinței Juriului Expoziției Internaționale Specializate „INFOINVENT 2023” din 23 noiembrie 2023, https://infoinvent.md/assets/files/Proces-verbal_Juriu_2023_.pdf)
35. DOGA-MÎRZAC M. Poster la Expoziția Europeană a Creativității și Inovării EUROINVENT, Ediția XV, 11-13.05.2023, Ministerul Cercetării Inovării și Digitalizării România, Iași, România. – Diploma de excelență (Anexa 7).
36. DOGA-MÎRZAC M. Poster la 2nd edition of the International Exhibition of Innovation and Technology Transfer EXCELLENT IDEA-2023”, 19-21 septembrie 2023, Academia de Studii Economice din Moldova, Republica Moldova. – Medalie de aur (Diploma – Anexa 7).

10. Lucrări științifico-metodice și didactice

- 10.1. manuale pentru învățământul preuniversitar (aprobate de ministerul de resort)
- 10.2. manuale pentru învățământul universitar (aprobate de consiliul științific /senatul instituției)
- 10.3. alte lucrări științifico-metodice și didactice

Totodată menționăm că 8 publicații sunt în curs de apariție.

Executarea devizului de cheltuieli,
conform anexei nr. 2.3 din contractul de finanțare pentru anul 2023
Cifrul proiectului: 20.80009.0807.38

Cheltuieli, mii lei				
Denumirea	Cod		Anul de gestiune	
	Eco (k6)	Aprobat	Modificat +/-	Precizat
Remunerarea muncii	211180	1004,1		1004,1
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	212100	241,0		241,0
Servicii informatonale	222210	1,0		1,0
Servicii neatribuite altor alineate	222990	22,4		22,4
Deplasări de serviciu peste hotare	222720	25,8		25,8
Indemn. pentru incapacitatea temporară de munca achitate din mijl. financiare ale angaj.	273500	5,4		5,4
Alte prestații sociale ale angajaților	273900		+20,0	20,0
Cheltuieli curente neatribuite la alte categorii	281900	11,9		11,9
Procurarea produselor alimentare	333110	1,8		1,8
Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizite de birou	336110	20,0		20,0
Total		1333,4		1353,4

Conducătorul organizației STRATAN Alexandru

Contabil șef COBUȘCEAN Angela

Conducătorul de proiect VINOGRADOVA Natalia

Data: 12.01.24

LȘ

Compoziția echipei conform contractului de finanțare 2023

Cifrul proiectului 20.80009.0807.38

Echipa proiectului conform contractului de finanțare (la semnarea contractului) pentru 2023						
Nr	Nume, prenume (conform contractului de finanțare)	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă conform contractului	Data angajării	Data eliberării
1.	Vinogradova Natalia	1979	dr.	0,5	02.01.2023	31.12.2023
2.	Novac Alexandra	1982	dr.	1,5	02.01.2023	31.12.2023
3.	Ianioglo Alina	1988	dr.	1,5	02.01.2023	31.12.2023
4.	Gutium Tatiana	1965	dr.	0,25	02.01.2023	31.12.2023
5.	Maier Lidia	1961		1,5	02.01.2023	31.12.2023
6.	Fala Victoria	1983		0,5	02.01.2023	31.12.2023
7.	Boldurat Vladislav	1988		0,5	02.01.2023	31.12.2023
8.	Plesca Maria	1985		0,5	02.01.2023	31.12.2023
9.	Doga-Mîrzac Mariana	1975	dr. hab.	0,50	02.01.2023	31.12.2023
10.	Mulic Andrei	1982	dr.	0,25	02.01.2023	31.12.2023
11.	Ungurean Dragoș	1991	doctorand	0,25	01.03.2023	31.05.2023
12.	Ulian Ecaterina	1994	doctorand	0,25	02.01.2023	31.12.2023
13.	Gherjavca Svetlana	1982	dr.	0,25	02.01.2023	30.11.2023
14.	Cojocar Maria	1973	dr.	0,25	01.03.2023	30.04.2023
15.	Bulimaga Tatiana	1973	dr.	0,25	01.03.2023	30.04.2023

Ponderea tinerilor (%) din numărul total al executorilor conform contractului de finanțare **40%**

Modificări în componența echipei pe parcursul anului 2023					
Nr	Nume, prenume	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă conform contractului	Data angajării
1.					

Ponderea tinerilor (%) din numărul total al executorilor

Conducătorul organizației STRATAN Alexandru Contabil șef COBUȘCEAN Angela Conducătorul de proiect VINOGRADOVA Natalia Data: 12.01.2023

LȘ

INFORMAȚIE SUPLIMENTARĂ

1. **Nu vor fi examinate** rapoartele incomplete, fără toate semnăturile și parafa instituției și care nu corespund cerințelor de tehnoredactare (pct. 6).
2. Rapoartele anuale privind implementarea proiectelor ce implică activități de cercetare **pe animale** vor fi însoțite de avizul Comitetului de etică național/instituțional în corespundere cu HG nr.318/2019 *privind aprobarea Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Comitetului național de etică pentru protecția animalelor folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice* (https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=115171&lang=ro).
3. Rapoartele anuale privind implementarea proiectelor ce implică activități de cercetare **cu implicarea subiecților umani** vor fi însoțite de avizul Comitetului instituțional de etică a cercetării, în corespundere cu prevederile *Convenției europene pentru protecția drepturilor omului și a demnității ființei umane față de aplicațiile biologiei și medicinei*, adoptată la Oviedo la 04.04.1997, semnată de către RM la 06.05.1997, **ratificată prin Legea nr. 1256-XV din 19.07.2002, în vigoare pentru RM din 01.03.2003**) și a protocoalelor adiționale.
4. **Nu pot fi prezentate informații identice în Rapoartele anuale ale mai multor proiecte.**
5. Se acceptă publicațiile în care expres sunt stipulate datele de identificare ale proiectului (denumire și/sau cifrul).
6. **Cerințe de tehnoredactare a Raportului:**
 - a) Se va exclude textul în culoare roșie din raport, întrucât reprezintă precizări referitor la informația solicitată (de ex. *denumirea și cifrul, perioada de implementare a proiectului, anul/anii; nume, prenume; etc.*).
 - b) Câmpurile cu mențiunea „*opțional*” se completează dacă sunt rezultate ce se încadrează în activitățile respective. În absența rezultatelor, câmpurile rămân **necompletate (nu se exclud rubricile respective)**.
 - c) Raportul se completează cu caractere TNR – 12 pt, în tabelele referitor la buget și personal – 11 pt; interval 1,15 linii; margini: stânga – 3 cm, dreapta – 1,5 cm, sus/jos – 2 cm.
 - d) **Copertarea se va face după modelul european – spirală.**

Analiza SWOT a dezvoltării ecosistemului antreprenorial în Republica Moldova

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<p>Accesul la finanțare</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cadrul legal și de reglementare privind finanțarea bancară și nebanară dezvoltat; • Programe speciale pentru sprijinirea IMM-urilor, ce oferă posibilitatea accesării surselor de finanțare prin intermediul IP ODA și de la donatori; • Acordarea întreprinderilor a garanțiilor financiare la credite; • Îmbunătățirea sistemului de înregistrare a gajului <p>Capitalul uman</p> <ul style="list-style-type: none"> • Existența universităților; instituțiilor învățământului profesional secundar în majoritatea raioanelor; • Educația antreprenorială este oferită la toate nivelurile de școlarizare; • Întreprinse acțiuni de promovare a competenței cheie de antreprenariat în învățământul primar, secundar și profesional • Game largi de servicii puse la dispoziție de către ODA, inclusiv training-uri, pentru antreprenori; • Un nivel relativ înalt al competențelor digitale <p>Infrastructura</p> <ul style="list-style-type: none"> • Implicarea mai multor instituții din sectorul public la nivel central, local privat în susținerea antreprenoriatului; • Disponibilitatea infrastructurilor de susținere a afacerilor: ZEL, PI, Parc IT, incubatoare de afaceri; • Succesul unor platforme investiționale, în special ZEL-uri și Parcul IT în atragerea rezidenților, în special prin facilitățile fiscale oferite și stabilitatea politicilor <p>Inovațiile</p> <ul style="list-style-type: none"> • Existența Legii cu privire la parcurile științifico-tehnologice și incubatoarele de inovare; • O infrastructură instituțională deja existentă, care ajută întreprinderile să procure, să elaboreze și/sau implementeze inovații (ODA, ANCD, agenții de dezvoltare regională, alte agenții și organizații, parcuri științifico-tehnologice și incubatoare de inovare); <p>Cultura antreprenorială</p> <ul style="list-style-type: none"> • întreprinse acțiuni de promovare a competenței cheie de antreprenariat în învățământul primar, 	<p>Accesul la finanțare</p> <ul style="list-style-type: none"> • Surse alternative de finanțare slab dezvoltate; • Lipsa cadrului normativ privind finanțarea participativă (crowdfunding), investițiile de tip business angel; • Nivelul de alfabetizare financiară al IMM-urilor scăzut; • Ratele dobânzilor la credite înalte și volatile; • Dificultăți în accesarea creditelor pentru IMM-uri (mai puține opțiuni colaterale) <p>Capitalul uman</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pondere înaltă a populației inactive comparativ cu cea a populației active; • Lipsa de forță de muncă calificată (migrația și necorelarea competențelor); • Calificarea insuficientă a forței de muncă; absolvenții nu dispun de competențe specifice pentru locul de muncă; • Predarea și promovarea antreprenoriatului în învățământul postliceal profesional și în învățământul superior este insuficient implementată. • Deficiențe semnificative în competențele cognitive de bază ale elevilor moldoveni, evidențiate în evaluarea PISA <p>Infrastructura</p> <ul style="list-style-type: none"> • Accesul limitat în profil teritorial la diverse infrastructuri fizice, menținerea discrepanțelor dintre zonele rurale și cele urbane; • Drumuri, transport și servicii logistice ineficiente; <p>Inovațiile</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lipsa unei viziuni strategice a țării asupra inovării • Cooperarea slabă a părților interesate în dezvoltarea inovării (educație, cercetare, mediul de afaceri și autoritățile publice la diferite nivele); <p>Cultura antreprenorială</p> <ul style="list-style-type: none"> • Densitatea întreprinderilor noi este semnificativ mai mică comparativ cu țările din regiune; • Promovarea antreprenoriatului în instituțiile de învățământ superior nu a înregistrat progrese semnificative; • O influență destul de mică și neutră a diferitor instrumente asupra popularizării informației privind

<p>secundar și profesional, însă acestea continuă să fie incluse în discipline specifice sau cursuri opționale;</p> <ul style="list-style-type: none"> • existența unei game largi de servicii puse la dispoziție de către ODA, inclusiv training-uri, garanții de împrumut, formare și sprijin financiar pentru tineri în vederea inițierii și dezvoltării afacerii; • o apreciere înaltă a nivelului competențelor/calităților antreprenoriale personale; • percepții, în mare parte, pozitive privind atitudinea în societate față de antreprenorii de succes; <p>Piețele</p> <ul style="list-style-type: none"> • Legea privind IMM-urile prevede că IMM-urilor li se va aloca o cotă minimă din contractele publice; • Cadrul instituțional, legal și de reglementare în domeniu în continuă dezvoltare <p>Cadrul normativ și reglementarea</p> <ul style="list-style-type: none"> • Legislația privind întreprinderile și procedura de autorizare sunt simplificate; • Metodologia Analizei Impactului de Reglementare există; • Guvernul oferă o gamă largă de servicii de e-guvernare; • Raportarea de către IMM-uri este digitalizată; • Dialogul public-privat se desfășoară în mod activ prin intermediul platformei Consiliului Economic pe lângă Prim-ministru și Consiliul Consultativ al IMM în cadrul consiliului Economic. 	<p>antreprenoriatul în țară</p> <ul style="list-style-type: none"> • Un nivel mai redus al abilităților referitoare la disponibilitatea de a reîncepe afacerea în caz de eșec/faliment, capacitatea de a gestiona riscuri și situații de incertitudine și capacitatea de a delega o parte din funcțiile, angajamentele sale • Percepții negative în societate față de antreprenorii, care au suportat un eșec în afaceri; <p>Piețele</p> <ul style="list-style-type: none"> • Birocrația; • Executarea contractelor complicată; • Activitatea masivă a întreprinderilor în sectorul informal; • Orientarea către exportul de produse agricole și materii prime, sau servicii Lohn; • Capacitatea redusă a antreprenorilor de a accesa piețele internaționale; <p>Cadrul normativ și reglementarea</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analiza Impactului de Reglementare nu este aplicată uniform; • Multe servicii guvernamentale nu sunt disponibile online; • Proceduri dificile pentru obținerea autorizațiilor de construcție; • Proceduri lungi de insolvență • Economia verde insuficient dezvoltată; • Dialogul public privat cu întreprinderile locale este la etapa incipientă de dezvoltare; • Neîncrederea mediului de afaceri față de autoritățile publice;
---	---

OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<p>Accesul la finanțare</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea surselor alternative de finanțare; • Dezvoltarea programelor noi de stat și internaționale de facilitare a accesului la finanțare; • Implementarea garanțiilor de portofoliu; • Facilitarea accesibilității instrumentelor de finanțare; • Simplificarea condițiilor de garantare a creditelor și a împrumuturilor; • Extinderea activităților de informare, consultanță, coaching; • Promovarea educației financiare. <p>Capitalul uman</p> <ul style="list-style-type: none"> • Programe de motivare a tinerilor specialiști în stimularea dezvoltării activității antreprenoriale; • Posibilitatea de formare continuă a cadrelor didactice; 	<p>Accesul la finanțare</p> <ul style="list-style-type: none"> • Instabilitate politică. • Instabilitate macroeconomică. • Probleme existente în țară precum infrastructura slab dezvoltată, sectorul informal, corupția etc. <p>Capitalul uman</p> <ul style="list-style-type: none"> • Emigrarea și exodul creierelor; • Decalaj între formarea profesională și oferta pieței muncii; • Lipsa motivării tinerilor specialiști; • Îmbătrânirea cadrelor didactice <p>Infrastructura</p> <ul style="list-style-type: none"> • Accesul disproporționat al diferitor antreprenori la

- Oportunitatea de a accesa fonduri/participa la mobilități;
- Posibilitatea oferirii programelor de instruire pe termen scurt pentru adulți de către instituțiile de învățământ superior și instituțiile de formare profesională;

Infrastructura

- Angajamentele Republicii Moldova în cadrul Acordului de Asociere UE - Republica Moldova pentru dezvoltarea antreprenoriatului, în special a IMM-urilor;
- Existența unui potențial de dezvoltare nevalorificat al IMM-urilor

Inovațiile

- Elaborarea strategiei naționale de inovare, axată pe antreprenoriatul inovator, elaborată cu participarea tuturor părților interesate în inovație și antreprenoriat, cu accent pe toate elementele ecosistemului antreprenorial și de inovare
- Revizuirea Legii cu privire la parcurile științifico-tehnologice și incubatoarele de inovare cu introducerea stimulentei
- Dezvoltarea continuă a tehnologiilor și inovațiilor și a capacității de absorbție a acestora

Cultura antreprenorială

- Grad ridicat de populație, în special în rândul tinerilor, interesată de antreprenoriat.
- dezvoltarea competențelor cadrelor didactice pentru a stimula elevii și studenții și pentru a-i ajuta să își dezvolte o atitudine antreprenorială
- dezvoltarea programelor de educație și instruire pentru tinerii și adulții din Moldova pentru a le îmbunătăți cunoștințele și abilitățile antreprenoriale și pentru a-i încuraja să înceapă noi afaceri

Piețele

- Regim liberalizat de vize cu țările UE;
- Cooperarea internațională în domeniul antreprenoriatului;

Cadrul normativ și reglementarea

- Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030” aliniată la Obiectivele de Dezvoltare Durabilă Agenda 2030 - adoptată;
- Programul național pentru promovarea antreprenoriatului și creșterea competitivității în anii 2023-2027 - adoptată

serviciile și infrastructurile publice de suport în afaceri;

- Capacitatea redusă de asociere a întreprinderilor;

Inovațiile

- Instabilitate legislativă, politică, macroeconomică;
- Înrautățirea situației privind dezvoltarea inovațiilor și a ecosistemului antreprenorial inovator;
- Disponibilitate redusă a întreprinderilor pentru realizarea de investiții în activități de inovare,
- Capacitatea redusă a întreprinderilor de absorbție a inovației;
- Nivelul scăzut al cooperării întreprinderilor cu diverse instituții în scopul elaborării/implementării inovațiilor, în special cu instituțiile de cercetare și universități

Cultura antreprenorială

- Atitudinea negativă față de antreprenoriat și antreprenori poate descuraja oamenii să încerce să își înceapă propria afacere sau să continue să o dezvolte;
- Lipsa de inovație și creativitate în sectorul antreprenorial poate împiedica dezvoltarea de noi idei și produse, ceea ce poate face ca întreprinderile din Moldova să fie mai puțin competitive pe piețele internaționale;

Piețele

- Poluarea, degradarea resurselor naturale și schimbările climatice reprezintă amenințări pentru mediul de afaceri, în special în agricultură;
- Situația politică și economică instabilă din cauza crizei din Ucraina;
- Conflictul militar la hotarul de est al țării;
- Concurența neloială;

Cadrul normativ și reglementarea

- Incertitudinea politică care împiedică încrederea investitorilor locali și străini
- Corupția;
- Lipsa de credibilitate în instituțiile de justiție;

DIPLOME, CERTIFICATE

CERTIFICATE DE PARTICIPARE LA EVENIMENTE ȘTIINȚIFICE

Certificat, care confirmă publicarea articolului în a.2024 în revista „Economic Studies” (SJR 0,14; IF 0,34)

ECONOMIC RESEARCH INSTITUTE AT BAS
“ECONOMIC STUDIES”

3, “Aksakov” str. – Sofia 1040 – BG
phone: +359-2-8104019
e-mail: econ.studies@iki.bas.bg

Sofia, 29.09.2023

CERTIFICATION

The Editorial Board of the “ECONOMIC STUDIES” journal certifies that the paper titled *“Debt Dynamics under Uncertainty: Evidence from the Republic of Moldova”* by Olesea Speian, is accepted and will be published in Economic Studies journal in issue 2/2024.

“ECONOMIC STUDIES” journal is indexed in Journal of Economic Literature/EconLit, RePEc, EBSCO, SCOPUS. The journal has SCImago Journal Rank (SJR) and is in group Q4 “Economics, Econometrics, Finance” in SCOPUS.

Chief Editor: Prof. Dr. Mitko Dimitrov

DECIZIA nr. 5/6
a Senatului extraordinar al ASEM
din 11.01.2024

Luând act de Raportul Științific pentru anul 2023 și Raportul Științific Final privind executarea proiectului de cercetare și inovare „**Evaluarea multidimensională și dezvoltarea ecosistemului antreprenorial la nivel național și regional în vederea impulsiei sectorului IMM în Republica Moldova**”, înscris în Registrul de stat al proiectelor din sfera științei și inovării cu cifrul: 20.80009.0807.38, prezentat de conducătorul proiectului dna Natalia VINOGRADOVA, dr., Senatul ASEM constată că, pe parcursul anului 2023, au fost realizate integral toate obiectivele planificate.

Luând în considerație cele menționate mai sus, dar și obiectivele și acțiunile planificate pentru anul 2023, eforturile echipei de cercetare au determinat următoarele rezultate:

- Au fost generalizate rezultatele evaluării multidimensionale a ecosistemului antreprenorial și ale evaluării tendințelor schimbării acestuia în Republica Moldova în anii 2020-2022, pe componentele ecosistemului antreprenorial: finanțare, capitalul uman, cultura antreprenorială, inovațiile, infrastructura, inclusiv instituțiile de susținere a antreprenoriatului, piețele, cadrul normativ și reglementarea;
- Au fost generalizate rezultatele chestionării antreprenorilor; a fost realizată Analiza SWOT a condițiilor ecosistemului antreprenorial în Republica Moldova;
- Au fost elaborate concluziile și recomandările, orientate spre dezvoltarea ecosistemului antreprenorial și îmbunătățirea politicilor de susținere a IMM-urilor din Republica Moldova, pe componente ale ecosistemului antreprenorial: finanțare, capitalul uman, cultura antreprenorială, inovațiile, infrastructura, inclusiv instituțiile de susținere a antreprenoriatului, piețele, cadrul normativ și reglementarea;
- A fost perfecționat modelul econometric pentru prognozarea principalilor indicatori ai sectorului IMM pe termen mediu în Republica Moldova; un nou model de prognozare conține patru blocuri.
- A fost elaborată prognoza principalilor indicatori ai sectorului IMM pe termen mediu în Republica Moldova pentru anii 2023-2026;
- Au fost cercetate procesele de incubare a tinerilor antreprenori pentru a stabili un mecanism de interconectare a incubatoarelor de afaceri din mediul universitar și incubatoarelor de afaceri din mediul antreprenorial;
- A fost elaborată schema-model pentru incubarea tinerilor antreprenori în vederea formării unei afaceri viabile;
- A fost elaborat Ghidul “Educația antreprenorială” conform compartimentelor planificate (cinci compartimente);
- Au fost elaborate recomandările, orientate spre necesitatea activității incubatorului universitar în vederea formării viitorilor antreprenori și dezvoltării ecosistemului antreprenorial autohton.

În perioada anilor 2020-2023 în cadrul proiectului de cercetare au fost realizate mai multe activități privind realizarea obiectivelor propuse.

Scopul proiectului respectiv este evaluarea multidimensională a ecosistemului antreprenorial la nivel național și regional în vederea impulsiei sectorului IMM în Republica Moldova.

Pentru conturarea obiectului cercetării în 2020 a fost analizat conceptul de “ecosistem antreprenorial” și identificați componentele-cheie ale acestuia. A fost elaborată *metodologia de evaluare a ecosistemului antreprenorial cu accent pe sectorul IMM*.

Pentru evaluarea impactului pandemiei asupra antreprenoriatului în Republica Moldova, în special, asupra sectorului IMM, a fost elaborat modelul econometric pentru a prognoza dezvoltarea principalilor indicatori ai acestuia pe termen mediu. Totodată, a fost elaborată prognoza principalilor indicatori ai sectorului IMM pe termen mediu în Republica Moldova pentru anii 2023-2026.

Proiectul se realizează în parteneriat cu echipa din cadrul Universității de Stat din Moldova (USM); cercetarea USM în cadrul proiectului a fost orientată spre consolidarea incubatoarelor de

afaceri, amplasate în universități în vederea dezvoltării abilităților și competențelor antreprenoriale ale tinerilor. În special, în a.2020 echipa USM a realizat următoarele: i) a fost identificat rolul incubatorului de afaceri din mediul universitar ca componentă importantă a ecosistemului antreprenorial; ii) au fost generalizate abordările conceptuale și delimitările Incubatorului de afaceri din mediul universitar și mediul de afaceri; iii) au fost elaborate recomandările metodologice, orientate spre evaluarea activității incubatoarelor de afaceri, amplasate în mediul universitar.

În urma celor menționate, Senatul ASEM

DECIDE:

1. A aproba rezultatele activității de cercetare științifice în anul 2023 în cadrul proiectului de cercetare și inovare „*Evaluarea multidimensională și dezvoltarea ecosistemului antreprenorial la nivel național și regional în vederea impulsării sectorului IMM în Republica Moldova*”, înscris în Registrul de stat al proiectelor din sfera științei și inovării cu cifrul: 20.80009.0807.38, prezentat de conducătorul proiectului dna Natalia VINOGRADOVA, dr.
2. A aproba rezultatele activității de cercetare științifice în perioada anilor (2020- 2023) în cercetare și inovare „*Evaluarea multidimensională și dezvoltarea ecosistemului antreprenorial la nivel național și regional în vederea impulsării sectorului IMM în Republica Moldova*”, înscris în Registrul de stat al proiectelor din sfera științei și inovării cu cifrul: 20.80009.0807.38, prezentat de conducătorul proiectului dna Natalia VINOGRADOVA, dr.
3. A transmite Raportul Anual însoțit de decizia Senatului ASEM către Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare din Republica Moldova până la 15 ianuarie 2024 pe suport de hârtie (3 exemplare) și electronic (versiuni identice). (responsabil: directorul de proiect).
4. A transmite Raportul Final însoțit de decizia Senatului ASEM către Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare din Republica Moldova până la 15 ianuarie 2024 pe suport de hârtie (3 exemplare) și electronic (versiuni identice) (responsabil: directorul de proiect).
5. A publica în Acces Deschis raportul anual al proiectului pe pagina oficială a ASEM în termen de 3 zile. (responsabili: directorul de proiect, direcția tehnologii informaționale).

Președintele Senatului ASEM
dr. hab. prof. univ.,
membru corespondent al ASM

Secretar științific
al Senatului ASEM

Alexandru STRATAN

Diana BRAGOI